Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, dne 7. februarja 1935. | Leto VIII. — Štev. 5.

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 1·—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4·—, za četrt leta Din 10·—, za pol leta Din 20·—; za inozemstvo Din 7·— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru || Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Smrt idealizma

Zadnjič smo rekli, da je kriv nevspeha delavskega gibanja v prvi vrsti marksizem in sicer zaradi tega, ker ne priznava Marks nobene svobode človeka in človeške volje, taji svobodno delovanje duha in vidi samo materijo, gospodarstvo in njegove takozvane »železne zakone«, ki da bodo sami po sebi privedli do razpada kapitalizma.

Marks pa tudi ne priznava moralnih zakonov, ki so zapisani v našo vest in vprašanje odnosov med človekom in človekom ter med posameznikom in družbo je njemu samo vprašanje živalske borbe, dejanske moči in ničesar drugega. Pravica sama na sebi. moralni zakoni kot taki ne pomenijo zanj nobene sile, v borbi med razredi moralni činitelji ne prihajajo v poštev, ampak samo »moč razreda«.

Kaj je bila in je naravna posledica take filozofije, ki je Marks ni vzel iz ljudske duše in zavesti, ampak iz miselnosti takratne brezbožne, protikrščanske in materialistične meščanske inteligence in »višje« družbe? To vidimo jasno iz dejanskega poteka delavskega gibanja.

Delavske množice, ki jih je zmotna socialnodemokratska filozofija zajela, so mislile, da je zmaga proletarijata čisto naravna stvar, da je neizogibna, kakor je neizogibno, če zima mine in prihaja spomlad in da se bo kapitalistični sistem sam podrl po svojih lastnih notranjih zakonih rasti, viška in propada. Ker je socialna demokracija obenem pobijala in smešila misel na Boga, na neumrjočo dušo in na moralne zakone, je bilo čisto naravno, če je delavstvo, ki je bilo prepričano, da zmaga proletarijata itak **mora** nujno priti, popolnoma zanemarjalo lastno moralno vzgojo, da je njegova razredna proletarska zavest bila zgolj kričavo poudarjanje razrednosti, da se pa delavska zavest ni zasidrala v moralnem dnu osebne poštenosti, nesebičnosti, požrtvovalnosti in pravicoljubnosti posameznika in njegove organizacije.

Ker so se zanemarjali ti najmogočnejši činitelji človekovega napredka in družabnega dviga, ker se delavski voditelji niso prizadevali, da bi vzgojili iz delavcev moralno visoko stoječe ljudi, ki bi se sredi izkvarjene meščanske družbe dvigali kot značaji, ki bi tudi sami bili tako nesebični, požrtvovalni in pravicoljubni, kakor meščanska družba ni in kakor se to na njej graja — zato je manjkalo delavski organizaciji in delavstvu sploh tiste največje in nepremagljive sile, **osebne moralne kakovosti in vrednosti,** ki več pomeni in več premore ko gola moč števila, mase in razredne bojevitosti, ki je na zunaj napihnjena, odznotraj pa puhla in votla. Delavec se ni dvignil nad nizki nivo obdajajoče meščanske družbe in se je celo kosal z njo, kdo bo bolj ateističen in marksističen; v delavskih organizacijah pa je zavladala delavska uradniška aristokracija z dobro plačanimi funkcijami in z vsemi napakami in hibami egoistične kapitalistične družbe. Iz delavske množice same pa niso mogle priti vzpodbude k boljšemu, ker je bila od strankine birokracije popolnoma obvladana, igrača v njenih rokah in je svojo usodo mirno prepuščala svojim mogotcem, ki so pridigovali, da »zmaga proletarijata itak mora sama priti!« Marksistični politični in strokovni prvaki pa so se, trdno pričakujoč zmage socializma, ki da ne more izostati, naj gredo stvari tako ali drugače, počasi popolnoma uživeli v meščansko družbo, z njo delali politične in gospodarske kompromise in še zapazili niso, kdaj so padli popolnoma na njeno stopnjo. Idealizem je popolnoma ugasnil.

Sklepi belgrajske ankete Del. zbornic

Delavci in nameščenci, davčno preobremenjeni

Resolucija o davkih

Davčna komisija ankete Delavskih zbornic dne 19. in 20. januarja 1935 je ugotovila:

da je skupna davčna obremenitev delavcev in nameščencev prevelika in

da so zlasti težko obremenjeni najnižji delavski dohodki.

Davčni zakoni, sprejeti po letu 1929 ne vodijo o tem dejstvu nobenih računov.

Komisija je vsled tega mišljenja:

1. Potrebno je, da se obdavčenje delavcev po § 37. zakona o samoupravnih potih povsod ukine, kjer še obstoji, in da se vprašanje graditve in vzdrževanje potov uredi na sodobnih in pravičnejših osnovah.

2. Potrebno je, da se ukine davek po § 16. lit. 4. finančnega zakona za leti 1934/35 (1% izredni prispevek), ki je vnešen tudi v načrt finančnega zakona za leti 1935/36.

3. Potrebno je, da se naroči davčnim oblastem, da za čas, dokler velja davčna obveznost po § 16. lit. 4. finančnega zakona, izvajajo zakonski tekst striktno tako, kakor je napisan, in da ga ne tolmačijo ekstenzivno in na način, katerega je državni svet s svojo rešitvijo označil kot protizakonitega.

Dohodke, ki so nabrani na podlagi protizakonitega tolmačenja tega zakona, naj povrnejo davčnim plačnikom.

4. Potrebno je, da se za socialne doklade, ki jih vodijo posamezne občine in banovine za fonde v svrho pomoči brezposelnim delavcem in nameščencem, osvoji načelo, da so vsi družabni razredi dolžni, da sorazmerno svojim dohodkom doprinašajo bremena za take fonde, nikakor pa ne samo industrijski in obrtni delavci, trgovski in drugi nameščenci ter njihovi delodajalci.

V primerih, koder se te doklade pobirajo samo od delavcev in nameščencev, je treba, da se prepusti razpolaganje z vsem tako nabranim denarjem Javnim borzam dela, Bratovskim skladnicam in institucijam, katere upravljajo delavci in delodajalci in katerim je naložena briga za brezposelne.

Beseda o morali

Dobro se zavedamo, da ne bodo padle te besede na rodovitna tla. Ne bi pa izpolnili svoje dolžnosti, če ne bi osvetlili tega primera, ki je skoraj gotovo edinstven v našem delavskem gibanju. V tovarni upognjenega pohištva na Duplici pri Kamniku je podjetnik uvedel takozvani hranilni sklad. Delavcem je odtegoval od njihovega zaslužka določene procente. Odtegnjene zneske je nalagal v svojem podjetju na hranilne knjižice. Ti odtegljaji so narasli na stotisoče dinarjev.

Ta hranilni sklad je bil pa pravzaprav samovoljni akt podjetnika in ni bil v zakonu utemeljen. To je okrajno glavarstvo v Kamniku ugotovilo že leta 1932 in tudi ukazalo, da se ti zadržani zneski izplačajo.

Podjetnik je prišel v gospodarske težave. Zato je zaprosil pri sodišču v Ljubljani, da se uvede poravnalno postopanje. **To poravnalno postopanje je raztegnil tudi na denar, ki ga je delavcem odtegnil od njihove plače pod imenom hranilnega sklada.** Tej zahtevi so se pridružili tudi ostali upniki, v prvi vrsti glavni upnik — **Zadružna gospodarska banka.**

Ker mora za poravnavo glasovati dvetretjinska večina, so podjetnik in njegovi upniki zahtevali, da se ta hranilni sklad obravnava kot **ena dolžna** postavka, dasi je bil odtegnjeni znesek vpisan na posameznike. Zadružna gospodarska banka je prvotno prijavila sodišču še nepokrito vsoto v znesku 1,500.000 Din. Iz strahu, da ne bi dobila dvetretjinske večine, je to vsoto zvišala na 2,000.000. Proti pričakovanju je tudi prvostopno sodišče osvojilo stališče podjetnika in njegovih upnikov. Delavstvo je seveda po svojem zastopniku dr. Ivan Stanovniku vložilo priziv.

Zanimiva je moralna stran tega spora. Formalno bi sicer mogel podjetnik govoriti o svobodni odločitvi delavcev, ko jim je odtegoval denar. Toda vsak ve, kakšna je taka »svoboda« v resnici. Vsak pa tudi ve, da je ta denar iztisnjen iz krvi delavcev in pristradan. Samo en primer bo vse povedal. Hlapec podjetnika ing. Remca je moral v tistih časih voziti les. V gozdu je bil od 12 do 14 ur na dan. Vztrajal je pri tem napornem delu mesece in le **ob suhem kruhu.** Tudi njegova petčlanska družina je živela borno, še kruha ni imela vedno dovolj. Podjetnik je pa denar odtegoval, odtegoval. Odtegljaji so prišli v desettisoč. **In glejte! Tudi ta pristradani denar naj bi propadel za 50%.**

O poznamo pesem! Podjetnik bo trdil: »Drugače ne gre.« Mi pa pravimo to: En krivičen vinar sne sto drugih.

Delavstvo te tovarne je vedno moralo pristajati na zniževanje plač, dokler ni prišlo na tako nizko stopnjo, da skoraj ne more več govoriti o plači. In če bi se končno saniralo podjetje na taki podlagi, kakor zahtevajo sedaj, nima pravice do obstanka. Podjetnik trdi, da je silno veliko žrtvoval za podjetje. Več ne, ko delavstvo, ki trdo gara in kljub temu strada, dočim tega ne moremo govoriti o podjetniku.

Poročila z delavskih bojišč

Strokovni tečaj v Škofji Loki

Strokovni tečaj, ki ga je zamislila Strokovna skupina oblačilnega delavstva v Škofji Loki, je pokazal, da se delavstvo dobro zaveda, da mu je danes treba lastne izobrazbe. Predavanja gosp. Demšarja so bila izključno delavsko vzgojna. Predavanja gosp. dr. Pokorna pa so dala delavstvu pojem o strokovnem pomenu organizacije, o zakonih, racionalizaciji, bolniško-nezgodnemu zavarovanju, kako je obdavčen delavec in o gospodarski krizi. Vsa predavanja so pokazala, da se delavstvo želi izobraziti in to pa potom takih, ki so vsestransko zanesljivi, da ga ne bodo speljali na stranpot, kjer bi padlo in se nikdar več ne moglo dvigniti. Zato pa tovariši in tovarišice, še naprej v takem številu na predavanja in prava delavska izobrazba nam je zasigurana.

Rudarji

Hudajama. V nedeljo, dne 27. januarja t. l., smo imeli rudarji dobro obiskan sestanek v Čitalniških prostorih pri Sv. Jederti. — Poročala sta tovariša Lešnik Alojz in Diacci Alojz. Prvi je imel globoko zasnovano poročilo o splošnem delavskem strokovnem gibanju, delavski samozavesti, ter o skupnem nastopu za odpravo raznih socialnih in gospodarskih krivic. Poudarjal je, da smo vsi proletarci kot ogromen delovni aparat, ter da le skupno lahko nekaj pomenimo. Gotovo je, da je delavstvo različnih naziranj, toda kadar se gre za naše socialne in gmotne interese, je nujno potrebno, da nastopimo kot en mož, na branik za naše pravice. Ne razdor in nasprotovanja, namreč enotna fronta vsega delavstva nas bo privedla v boljšo bodočnost. — Tov. Diacci pa nam je kot zaupnik natančno orisal delo lokalnega odbora II. skupine. Poročal je, da se je tekom leta 1934 izvršilo 40 intervencij, kar je za naš teren res nekaj napornega, kajti glavna rudniška pisarna je oddaljena pet četrt od Liša obrata, kjer je omenjeni zaposlen. Marsikaj je uspelo toda kakor povsod so tudi pri nas gotovi neuspehi. Le žalibog, da je zaupnik dostikrat kakor kamen na cesti ob katerega se zadene enkrat podjetnik, drugič delavec s trpko besedo. Zato je delavstvu neobhodno potrebna izobrazba in strokovni pouk, da bo pravilno znalo ceniti delo dobrih zaupnikov in jih podpirati, ne pa jim metati polena pod noge. — Omenil je tudi, da se bo lansko leto odtegnjeni 1% doprinos delavstvu vrnil pri prihodnji plači. Končno je poročal še o stanju bratovske skladnice, ter o bodočih volitvah, ki se imajo letos vršiti, niso pa še razpisane. Več o tem se bo razpravljalo na prihodnjem sestanku, katerega naj se delavstvo udeleži še v večjem številu. Važno bo za vse in vsakega.

Zagorje. V nedeljo, dne 20. januarja t. l. se je vršil pri nas redni sestanek skupine rudarjev, ki je bil dobro obiskan. Sestanka se je udeležil tudi tov. Rozman iz Ljubljane. Obravnavalo se je o predstoječih volitvah v bratovsko skladnico. Sestanek je otvoril tov. Ustar. Ker se nas direktno tiče stanje bratovskih skladnic, je tov. Rozman na kratko poročal tudi o poteku anket, ki so se vršile v svrho sanacije pok. blag. brat. skladnic. Poleg stvarno pripravljenih predlogov JSZ, ozir. izdelanih in sprejetih resolucij na naših zborovanjih, so bili dani v Belgradu še trije različni predlogi. Upanje je, da se bo vsaj nekaj doseglo. Žalostno je dejstvo, da delavstvo v južnih krajih samo ne čuti te velike potrebe. Glede volitev samih so tovariši iznesli željo, da se morajo volitve čim prej izvršiti, in naj se tozadevno vse potrebno uredi. Po pravilih bratovske skladnice § 19 se ima izdati pravilnik, na podlagi katerega se bodo izvršile volitve v krajevne in glavne zastope bratovskih skladnic. Da bo uprava lahko redno delovala, želi rudarsko delavstvo, da se ta pravilnik čimprej izda.

V splošnem je tov. Rozman poudarjal potrebo sodelovanja vseh. Posebno nujna in važna je izobrazba delavstva, zlasti tistih, ki so v ospredju organizacije, da znajo ceniti slabo od dobrega ali obratno in budno pazijo na različne ljudi, ki se hočejo s silo vriniti v delavske vrste, da bi tako uničili svobodne sindikate. Zlasti rudarsko delavstvo naj ne naseda, in se zaveda pomena svobodnih združevanj. Naj nam bodo zgledi raznih držav, kaj vse se tam z delavstvom dogaja. Mislili so, da imajo tako visoko urejene vse svoje delavske ustanove, da jim jih nihče ne more izruvati. Nasedli so in danes že občutijo pest vseh mogočih führerjev, kajti namesto obljubljene svobode so dobili bič. Gotovo se tistim gospodom okrog »Borbe« že predobro godi! Naš delavec potrebuje izobrazbe, ker le tako bo mogel ločiti zrno od plevela. Zavedno delavstvo, organizirano v Jugoslovanski strokovni zvezi, odklanja vsako vsiljeno organizacijo, ker se zaveda, da sila ne rodi uspeha. Pri nas vlada načelo svobode in demokracije!

Papirničarji

Vevče. Tovariši in tovarišice! V nedeljo, dne 10. februarja ob 9 dopoldne (po 8 sv. maši) se vrši naš redni občni zbor. Občni zbor je tehtnica dela v organizaciji. Postavljajo se nove moči za nadaljnje delo. Določajo se smernice dela za novo poslovno dobo. Vsak zaveden organiziran delavec-delavka, mora biti na delu svoje strokovne organizacije zainteresiran, ne sme mu biti vseeno, kdo to organizacijo vodi in kako jo vodi. Zato pa vsi člani in članice na občni zbor, ki bo v dvorani »Prosvete« D. M. v Polju s sledečim dnevnim redom: 1. **Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.** 2. **Poročila odbora: tajnika, blagajnika, predsednika.** 3. **Poročilo nadzorstva.** 4. **Volitve novega odbora in nadzorstva.** 5. **Bodoče delo.** 6. **Evharistični kongres.** 7. **Poročilo zastopnika centrale.** 8. **Raznoterosti.**

Stori vsak svojo dolžnost, ker le v slogi je moč!

Vevče. Vse tiste, ki so s članarino v zaostanku, prosim, da isto poravnajo pri svojih zaupnikih. Članarino je treba plačati najkasneje do vsakega 20. v mesecu. Le če se vsi člani držite reda in discipline, ki je tudi del prave zavednosti, mi je mogoče v redu vršiti blagajniške posle. - Blagajnik.

Lesno delavstvo

Duplica. Na Svečnico smo imeli prav lep sestanek. Udeležilo se ga je precej tudi od nasprotne organizacije. Tovariš Peter Lombardo je razpravljal o vseh tekočih zadevah delavstva, predvsem pa o borbi, da bi rešili denar, katerega je odtegnil podjetnik pod firmo »Hranilnega sklada«. Prav po pravici in brez rokavic je posvetil v to zadevo. Končno je bila sprejeta soglasno tale resolucija, kateri se je pridružila tudi Narodno strokovna zveza.

Delavstvo tvrdke Remec & Comp., na Duplici pri Kamniku, zbrano na svojem zborovanju dne 2. febr. 1935 na Duplici je z ozirom na dejstvo, da se hoče v poravnavo upnikov tvrdke Remec pritegniti tudi takozvani hranilni sklad, ki je last poedinih delavcev oziroma uslužbencev tega podjetja — sklenilo naslednjo resolucijo:

1. Delavstvo ugotavlja, da takozvani hranilni sklad kot celota pravno niti ne obstoja. To, kar se smatra za hranilni sklad ni nič drugega kot od delavcev in uslužbencev nezakonito odtrgana mezda, ki se je delavcem in nameščencem individualno izkazovala s hranilmi knjižicami.

2. Ti prihranki so bili zaslženi s trdim delom v tovarni in jih je delavstvo takorekoč odtrgalo od ust sebi in svojim družinam. Če sedaj podjetje ali ostali upniki podjetja želijo oziroma delajo na to, da bi delavstvo pristalo, da se njihove terjatve iz naslova hranilni sklad istovetijo z ostalimi upniki, ki naj bi prišli v poravnavo, je to nova nezaslišana krivica, proti kateri bo delavstvo z vso odločnostjo nastopilo.

3. Omenjeni hranilni sklad bi se moral glasom odloka srezkega načelstva iz leta 1932. že tedaj likvidirati, ker ni bilo za obstoj pravne podlage. Faktično se je ta sklad tedaj tudi ukinil, kar je dokaz, da tvrdka od tedaj dalje ni več odtegovala prispevkov od delavskih in uslužbenskih plač pod naslovom »hranilnega sklada«.

Tvrdka bi morala tudi že tedaj izplačati delavcem prihranjene zneske, kar pa razven par izjem, ni storila.

4. Delavstvo smatra, da so ti prihranki neizplačani zaslužki, kateri ne morejo spadati v poravnavo tvrdkinih dolgov, marveč v celotno izplačilo pošteno zasluženih plač, katere je podjetje uporabljalo kot obratni kapital, ne da bi imelo za to kako pravno podlago.

5. Ker se iz gotovih strani naglaša, da bi v slučaju nedosežene poravnave tvrdka morala napovedati konkurz, ugotavlja delavstvo, da bodo v tem slučaju terjatve iz naslova hranilnega sklada spadale med ločitvene zahtevke v smislu § 47. konk. zakona.

Delavstvo je popolnoma uverjeno, da njihove terjatve niso merodajne, da bi odločale o usodi podjetja. Prav tako je delavstvo uverjeno, da se hoče nekdo s temi terjatvami okoristiti, ker bi delavstvo pri poravnavi izgubilo najmanj 50% svojih prihrankov.

Delavstvo ponovno poudarja, da vztraja pri svoji odločni zahtevi, da se mu prihranki iz naslova hranilnega sklada v celoti izplačajo. Apelira pa delavstvo na vse one faktorje, v čigar rokah je usoda podjetja, da uvidijo to upravičenost.

Jugoslovanski strokovni zvezi ter Narodni strokovni zvezi naroča delavstvo, da gorenjo resolucijo predloži na merodajno mesto.

Rimske toplice. V nedeljo, dne 3. februarja je bil sestanek naše skupine na Gračnici. Navzočih je bilo okrog 50 tovarišev in tovarišic. Tovariša, tajnik skupine in starešina obratnih zaupnikov, sta poročala o lokalnih zadevah, ter je v tej točki bila zelo živahna debata, v katero je posegalo več članov.

Tovariš Lešnik iz Hude jame pa je poudarjal, da so: Zmožnost, nesebičnost in vztrajna delavnost lastnosti, za katerimi naj stremi vsak delavec. Ne sme jih pa pogrešati funkcijonar organizacije ter obratni zaupnik. Seveda človek vsega ne dobi naenkrat, ampak z dobro voljo se hitro spopolnjuje.

V debato je posegel tudi gosp. Deželak. Matevž, kmet, ki je poudarjal, da naj delavec in kmet stojita ramo ob rami v zaščito svojih pravic. Imamo namreč dovolj dokazov, ki nam jasno pričajo, da poslabšanje položaja enega stanu nujno sledi tudi poslabšanju za drugega. Tov. Lapornik Jernej pa je apeliral na člane, naj podpirajo svoj tisk, ne pa listov, kateri se v raznih bojih postavijo v zaščito podjetnikov, torej proti delavstvu. Tako je bil res živahen sestanek, ki je trajal nad dve uri, zaključen.

Tekstilno delavstvo

Kranj. V nedeljo, dne 10. febr. bo občni zbor skupine Kranj z okolico. Vse člane in članice prosimo, da se gotovo udeleže občnega zbora in to z legitimacijami. Občni zbor se bo vršil ob 9 dopoldne v Ljudskem domu s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo gospodarja; 5. poročilo nadzornega odbora; 6. volitev novega odbora; 7. govor zastopnika centrale. — Ker je omenjeni občni zbor velike važnosti za vse člane in članice, je vsakega dolžnost, da se ga udeleži. Tovariši in tovarišice, vsi na občni zbor! — Volitve obratnih zaupnikov so za nami. Kako so se vršile, je vsakemu znano; o tem ni vredno izgubljati besedi. Za Jugobruno smo vložili pritožbo. Posebno pa boli rdeče generale naš uspeh v Jugočeški, ki bi bil še veliko večji, če bi volili na delovni dan. Njihovo glasilo se posebno zaganja v naše člane, ki so vodili agitacijo. Ali imate slabo vest gospodje marksisti, da ste se spravili kar osebno z največjo kanonado nad poedince naše organizacije? Damo vam pa dober svet. To, kar ste sejali, boste želi. Vzemite na znanje, da je organizacija Jugoslovanske strokovne zveze na pohodu, katere ne ustavi nobeno hujskanje in obrekovanje, pa naj pride od koder hoče. Naše geslo je: z Bogom v boj proti velekapitalu in materializmu. — Tovariši, tovarišice, na svidenje v nedeljo!

Nameščenci

Občni zbor nameščencev. Na Svečnico dopoldne so polagali račun za preteklo poslovno leto naši nameščenci. Udeležba ni bila sicer tolikšna, kakor smo jo želeli; z ozirom na to, ker so pa bile trgovine na praznik dopoldne odprte, tudi večje udeležbe pričakovali nismo. Občni zbor je potekal v najlepšem redu ter je navzoče članstvo pazno sledilo stvarnim in objektivnim poročilom načelstva. Natančnejša poročila iz občnega zbora bomo priobčili v prihodnji »Nameščenski prilogi« Delavske pravice in se zato danes omejujemo le na navedbo odbora, ki je bil na občnem zboru izvoljen in ki se je konstituiral kakor sledi: predsednik Savenc, podpredsednik Kordin, tajnik Rozman, blagajnik Velkavrh, gospodar Justinova ter odbornika Korun in Nagode.

Izpremenba v delegaciji Pokojninskega zavoda. Namesto odstopivšega dalmatinskega delegata g. dr. Podoljšaka pride na to mesto njegov

namestnik tov. France Žužek. Z njim bo naša organizacija pridobila dobrega zastopnika v PZ.

Nameščenska priloga. Že v prejšnjem članku ste gotovo postali pozorni na to obljubo, ki jo bomo uresničili že s prihodnjo številko »Delavske pravice«. Odbor nameščenske organizacije je namreč uvidel, da je treba članstvu obširneje poročati o tekočem delu ter ga v splošnem kolikor mogoče natančneje obveščati o vseh perečih vprašanjih, tičočih se nameščenskega stanu. Zaradi tega je na zadnji seji sklenil od časa do časa izdajati v »Delavski pravici« prilogo. Da bo ta priloga pogosta, je odvisno od članstva. Če boste pridobivali novih članov, zbirali prispevke za naš list ter nam pošiljali članke, bi nam bilo mesečno izdajanje zagotovljeno. Ker smo pa navezani le na dohodke, ki jih dobimo potom članarine, bi bila redna mesečna priloga nekoliko prevelika žrtev. Storili pa bomo vse, kar je v naši moči, da bo ta priloga čim večkrat izšla.

Delavsko zadružništvo

Iz Škofje Loke. Kakor se je pričakovalo, da bo zamisel škofjeloških delavcev naletela v širših masah delovnega ljudstva na ugoden odziv, se je to pričakovanje tudi izpolnilo. Da je delavstvo do te zamisli prišlo, moramo poudariti, da je bilo že dovolj izkoriščano. Potreba **pravega delavskega konsuma** v Škofji Loki je vidna, kajti vsakdo pozna delavca samo takrat, ko mu na dom prinese težkozaslužene pare. Da bo pa prišlo tudi do dejstva, je delavstvo trdno odločeno, da samo zopet prime za delo, ki ga čaka pri tem koraku. Ravno krščanski socialisti smo tisti, ki nam je dana naloga, da pričnemo orati ledino, kakor so jo orali naši starejši tovariši in ki so jo orali, žalibog, za druge, samo za delavstvo ne.

Širimo zadružno misel!

Razno

V Količevem pri Domžalah stoji ponosna tovarna papirja, last Iv. Bonača. V tej tovarni je zaposlenih nad 200 delavcev. Pred kratkim je g. ravnatelj Anton Vulč obhajal 25 letnico poroke. Dandanes je povsod najti zavednih delavcev in hlapcev, tako so se tudi tu zbrali skupaj in premišljevali, kaj naj bi hlapec Jernej prinesel g. ravnatelju za dar. Nekdo je predlagal, da naj se postavi mlaje, Rečeno, storjeno. Ko so peljali mlaje iz gozda, jih sreča moški, ki prav modro vpraša, kam mislijo te mlaje postaviti. Ko so mu stvar razložili, se mož smeji in pravi: »Zdaj pa vidim, da vas luna trka.« Toda mlaje so postavili in zbrali za g. ravnatelja še denar in s tem kupili srebrno uro za vsoto 460 Din. Nekateri delavci so seveda prav radi prispevali k zbirki, drugi zopet neradi, vsak se je pa moral oddolžiti s kakšnim prispevkom, da bi pozneje ne prišel v nemilost. Delavec, ki je to vodil, pa seveda navdušen za to stvar, je daroval celih 40 Din, t. j. celodnevno plačo, čeravno bi jih družina bila bolj potrebna sama, saj živi v precejšnjem pomanjkanju. Tako so delavci navdušeni in vsi presenečeni pričakovali, kako se bo za to oddolžil g. ravnatelj. Na predvečer so celo povabili tamburaški zbor, pa še streljalo se je. Nekateri so se že vnaprej veselili, kako se bodo enkrat pošteno zabavali na gospodov račun. Pa so se zmotili. G. ravnatelj, ki ima bolj bister pogled, nego pa uboga delavska para, se vabilu ni odzval. Po g. inženjerju je poslal 100 dinarjev, z naročilom, da je nekaj bolan. Tako se je torej končalo to slavje.

Ti delavec pa imaš tu lep zgled, da kadar bo prišel čas, boš dobil za vsak pregrešek kazen, ki jo boš tedensko plačeval od zasluženega denarja. Za nagrado pa povrhu še 3 tedenski brezplačni dopust. Ko bi delavci bili zavedni tako za svoje interese, bi ne bilo danes takšnega gorja na svetu in pa pomanjkanja dela in zaslužka. Da bi se brigali za svoj stan in da bi enkrat spoznali, da gre le delu slava, čast in oblast. Takrat bi pa s ponosom lahko postavljali mlaje v svojo čast, ne samo na Količevem, sploh povsod, kjer delavec živi in dela ter ustvarja vse dobrote tega sveta.

V nedeljo, 10. februarja ob pol 16
gostujejo v prostorih »Prosvete v Dev. Mar. v Polju, člani Mladinske zveze iz Ljubljane, z zanimivo in veselo zgodbo v 3 dejanjih

Matajev Matija

Ne zamudite si ogledati to zanimivo zgodbo našega kmetskega očanca Matije
Mladinska zveza JSZ - Ljubljana

VINIČARJI

Vedno več uspehov!

V preteklem mesecu januarju beležimo v borbi organiziranih viničarjev vsepolno novih uspehov, katere je zahtevala njihova zakonita pravica in o katerih so morale razpravljati občinske viničarske komisije:

V Gornji Radgoni je na pritožbo viničarke tov. Mlinarič Marije proti inozemcu vinogradniku Fostnerju, kateri se razprave sploh ni hotel udeležiti, bilo razsojeno, da predčasna službena odpoved viničarki ni veljavna in se ji mora plačati triletna nagrada 1500 Din, za prehrano vinogradnikovega šafarja 1600 Din, odškodnino za pogojena drva 450 Din in zaslužka na dninah 560 Din. Viničarko je zastopal tovariš Tomažič Franc iz Ljutomera.

Slatina Radenci. Na pritožbo tov. Sluga Janeza, viničarja v Murščaku, se je po daljši razpravi razsodilo, da mu ima uprava salezijanskega zavoda v Verženju poravnati vse neplačane dnine zadnjih treh let v znesku 770 Din. — Na pritožbo radi predčasne službene odpovedi viničarja Kocbeka Franca se je razsodilo, da vinogradnica Liesel Köhler (iz Avstrije) nima zakonitega vzroka, da sedaj predčasno zahteva od viničarja izselitev. Viničar more ostati še to leto v dosedanji službi in pod vsemi dosedanjimi pogoji. Vinogradnico je zastopal njen oskrbnik g. Zemljič, viničarja pa tajnik zveze iz Ljutomera.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tu je bila razprava viničarske komisije nekoliko bolj zanimiva, ker so gospodje na nasprotni strani hoteli najprej uveljaviti stališče, češ, da pritožitelj tov. Vrbnjak Franc ni viničar, ker ni obdeloval vinograda v izmeri en oral. Zastopnik viničarja, tajnik skupine SZV pri Kapeli, je zahteval za te trditve tudi pravomočne dokaze. Ker teh niso imeli, so potem morali pristopiti k razpravi viničarske komisije in se je dosegel sporazum, po katerem plača vinogradnik Hrašovec Franc 680 Din kot zaslužek dnin tekom 14 dni pri občinskem uradu. Plača tudi nagrado, vendar si prej poskrbi podatke o velikosti vinograda po katastrski upravi.

Cven. Na pritožbo viničarja tov. Gorenčiča proti vinogradniku Bohincu iz Cvena pri Ljutomeru je bila sklenjena razsodba, da se mora viničarju plačati dveletna nagrada 600 Din in 248 dnin (tabrhov) odštevši že nekatere prejemke v vsoti 1750 Din, skupaj vsoto 2350 Din. Viničarja je zastopal istotako tov. Jože Kozar od Kapele.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Tu je bil dosežen sporazum med viničarjem Težakom Janezom in Kranjcem Antonom, vinogradnikom iz Podgradja. Viničarju je bil dolžan odtegljaje na dninah, vsaki po 50 par, nagrado, odškodnino za drva in mleko. Čeprav si je vinogradnik vse računal, kar je količkaj mogel (tudi za macel 5 Din!), je tovariš Težak izšel iz te borbe dokaj uspešno. Skupno s predhodnim posredovanjem organizacije in s tu doseženim sporazumom je dobil: 260 Din v denarju, 155 kg koruze, 500 kg krompirja in 2 kg zabele.

Ljutomer. V razpravi na pritožbo tovariša Vrhovnika Matija zoper vinogradnico Kolmanič Terezijo ni prišlo do nobenega sporazuma. Viničarska komisija pa navadno, tu nikdar, ne pride do razsodbe, ker se temu ogiba predsednik komisije, čeprav bi v smislu uredbe o viničarskem redu to moralo biti. Če bi bilo obsoditi koga od viničarjev, bi se to brž zgodilo, vinogradnike pa se splošno ščiti in zagovarja, tudi če store viničarjem največje protizakonite krivice. Predsednik g. Bobnjar si dovoli kričati nad viničarji in marsikdo je bil že deležen njegovega »Marš vun!« Viničarji si bomo vse to zapomnili.

V razpravi pritožiteljice Pučko Lize, viničarke na Strmcu, proti Lebar Katarini, pa je bil dosežen sporazum tako, da dobi viničarka 250 Din in en koš krompirja. — Tudi na razpravi na pritožbo tov. Kolmančiča Janeza proti Babiču Mirkotu je bil dosežen sporazum, čeprav je Babič vse mogoče stvari stavil proti računom viničarja; celo za zamudo dveh dni na gostiji si je zaračunal 150 Din, ko je bil Kolmančiču priča pri poroki. (Viničar pa naj bi stavil protiračun 300 Din, za kolikor je priča na gostiji pojedel in popil. Op. ur.) Kolmančič dobi 100 Din, koš krompirja in na spomlad mu Babič brezplačno zorje in povlači vse njive, ob setvi koruze.

V naslednji razpravi med viničarjem Čehom Matijem in Sršem Jernejem, vinogradnikom iz Presike, je tudi bil dosežen sporazum tako, da plača Srša viničarju 1000 Din (en tisoč) nagrade za tri leta nazaj. — Pri vseh razpravah je zastopal viničarje tajnik zveze tov. P. Rozman.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Tu so bile en dan kar tri razprave viničarskih komisij. Pri prvi, ki jo je predlagal viničar tov. Lorber Franc proti Soko Francu za 2586 Din, ni prišlo do sporazuma in bo končno odločilo sodišče, to predvsem iz razlogov, ker je bilo predlaganih v razpravo več stvari, ki sploh ne spadajo pod viničarsko službeno razmerje in pod določbe »uredbe o viničarskem redu«.

V drugi razpravi pa je bil dosežen lep sporazum, tako da dobi viničarka Perko Terezija 590 Din izplačane nagrade od vinogradnice Trojnar Terezije. Značilno pri tej razpravi je bilo, kako je pooblaščenec vinogradnice hotel viničarki vse pretirano vračunati, samo zato, da bi ne bilo treba nazadnje nič plačati. (N. pr.: svak viničarke je poleti tri tedne spal na hlevu: 300 Din; ker je jeseni grozdje nagnilo: 1200 Din.) Kar pa seveda ni držalo.

V tretji razpravi pa je komisija razsodila, da Šantl Anton nikakor ne more računati viničarju Mulecu Karolu 750 Din kot stroške priselitve, ker se pogodba glasi le na »okoli 500 Din« in ker je Šantl sam zakrivil, da viničar ni mogel pri njem v službi vzdržati ter se je moral odseliti. Viničarja je zastopal tov. Rozman Peter.

Polskava. Z uspehom je bila zaključena razprava za tov. Gorišeka Antona, ki ga je zastopal predsednik skupine SZV v Framu tov. Rober A.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Tudi tu je zmagal viničar Majhen Franc proti Povalecu Adolfu, ki je takoj plačal 200 Din in dal delati viničarju nove čevlje, kakor je to bila pogodba. Viničarja je zastopal tov. Rozman. — Tako torej zmagujejo na celi črti samo organizirani viničarji. Strokovna organizacija je tista sila, ki hoče uvesti zakonitost in red tudi za pozabljenega viničarja tam v najzadnji bajti. Vsi v organizacijo, da bo večja moč in kdaj boljši časi!

Ljutomer. Pri poskusni razpravi tukajšnjega sreskega sodišča, je prisilna uprava posestev Zemljiča Frica priznala in se zavezala plačati viničarju tov. Kolmančiču Janezu 300 Din in 3 kubične metre drv za nagrado iz leta 1934. Viničarja je zastopal dr. Stajnko, odvetnik v Ljutomeru. K razpravi pred viničarsko komisijo g. Dobršek kot predstavnik prisilne uprave ni maral priti, zato je tov. Kolmančič moral terjati svojo nagrado potom sodišča. S tem so se stroški (ker sta stranki imeli vsaka svojega odvetnika) nekoliko povečali nad vsoto nagrade, ki so jo le končno morali priznati. *Torej vidite, da je pravica na svetu tudi za viničarje, samo boriti se je treba zanjo. Sama od sebe ne pride!*

Na posredovanje Strokovne zveze viničarjev so dobili izplačano tov. Damis Vinko, član mariborske skupine 325 Din kot nagrado in tov. Domadenik Štefan od framske skupine 400 Din.

Mariborska ekspozitura

Odgovor »Delavski Politiki«!

Na napad »Del. Politike« glede belo-plave koalicije pri avtobusnem podjetju M. P. v Mariboru odgovarjamo: Mislili smo, da imajo gsopodje okrog »Del. Politike« bolj točne pojme o koalicijah. Vidimo pa, da v tem oziru ni tako. Mi smatramo za koalicijo to, ako se dve struji medsebojno pobotata za neko stvar in jo potem skupno izvedeta. Vemo pa, da se JSZ v Mariboru glede obratnih zaupnikov ni pogajala niti s NSZ, niti s kakšno drugo organizacijo.

Če so pa takšna pogajanja vršili neorganizirani šoferji, s tem še ni rečeno, da se je sklenila kakšna belo-plava koalicija strokovnih organizacij.

Vemo pa, da obstoja prava plavo-rdeča koalicija v Del. zbornici. Vedo pa to tudi mariborski delavci in tudi »Delavska Politika«. Ista pa se baje že čuti na škodo rdečih.

Vsem naročnikom in zaupnikom Krekove knjižnice sporočamo, da je 3. knjiga »Nerančula« že izšla

Agitirajte za »Delavsko Pravico«! Pridobivajte jí novih naročnikov!

Neposredni davki in delavstvo

IV.

Ta slika pa postaja takoj drugačna, ako upoštevamo, da se sestavljajo davčni dohodki iz dveh velikih skupin, iz neposrednih in posrednih davkov. Važen razlog za to, da mora pri neposrednih davkih davčna stopnja od nizkih proti visokim zaslužkom rasti, je v tem, da odgovarjajoča davčna stopnja pri posrednih davkih od nizkih zaslužkov proti visokim pada. Sladkorja, petroleja, tobaka premožnejši sloji ne morejo toliko več použiti, kakor manj premožni, za kolikor so njihovi zaslužki večji. Pa tudi, če so njihove kvote absolutno nekaj večje, povzroča številčna šibkost premožnejših slojev, da tudi večji konsum teh slojev povprečen konsum ostalih slojev le malenkostno znižuje. Zato se sme navesti v ilustracijo, kako bi se delili pri nas izdatki za trošarine in monopolske predmete procentuelno z zaslužkom, pod predpostavko, da bi bili porazdeljeni popolnoma enakomerno na glavo prebivalca. Posebno je to dovoljeno, ako imamo pred očmi industrijsko delavstvo, ki vse svoje potrebščine kupuje. Povprečno je odpadlo v naši državi leta 1933-34 na rodbino ca. 70 Din mesečnih posrednih davkov, izdanih za trošarinske in monopolske predmete. (2,8 milijonov rodbin × 840 Din = 2 milijardi, 380 milj. Din.) To daje naslednjo odstotno obremenitev po trošarini in monopolih:

Pri mesečnem rodbinskem zaslužku

Din 720	9.8%
Din 850	8.5%
Din 1000	7.2%
Din 1200	6.0%
Din 1650	4.9%
Din 2500	2.6%

Ako seštejemo progresivno skalo uslužbenskega davka in degresivno skalo trošarinskih monopolskih dohodkov, dobimo sledečo odstotno skalo celotnega obdavčenja:

Din 720	10.85%
Din 850	9.80%
Din 1000	9.15%
Din 1200	8.00%
Din 1650	7.55%

Ne da bi reklamirali za zgornje številke absolutno točnost, mislimo, da ilustrirajo vendar popolnoma jasno, da so temeljni principi, po katerih urejuje uslužbenski davek zakon o neposrednih davkih, pravilni, temeljni principi, na katerih slone kasnejši davki, pa nepravilni.

V.

To potrjuje tudi primerjava z davčno zakonodajo drugih držav. Po sestavi nemškega državnega statističnega urada (Prim. Keesings Archiv der Gegenwart vom 30. Junni 1932 str. 390) so bili neposrednih davkov popolnoma oproščeni:

Pri mesečnih dohodkih: Samci

V Nemčiji	840 Din
V Franciji	2550 Din
V Angliji	2700 Din

Pri mesečnih dohodkih: Rodbinski očetje z 2 otrokoma.

V Nemčiji	1.350 Din
V Franciji	4.800 Din
V Angliji	6.700 Din

Davčna obremenitev je znašala v % za samca (za rodbino z 2 otrokoma):

Pri mesečnem

zaslužku	Nemčija	Francija	Anglija
1.700 Din	7.7 (4.6)	—(0)	— (0)
2.800 Din	9.55(5.9)	0.64(0)	0.90(0)
5.700 Din	12.10(8.2)	3.8 (0.5)	5.4 (0)

Pri tem je seveda upoštevati, da je nivo mezd in blagostanja v Nemčiji in Franciji višji, kakor pri nas in da je vsled tega pri nas nemogoče potegniti tako visoko mejo za oprostitev direktnih davkov, kakor v teh državah. Če pa pregledujemo cenitve efektov, ki jih prispevajo poedine mezdne grupe k uslužbenskemu davku, se moramo vprašati, ako ni potegnil že naš zakon o neposrednih davkih meje za davčno oprostitev delavcev prenizko in ako se je sploh izplačalo iskati pri stotisočih male svote, ki v skupnem iznosu ne pomenijo mnogo.

K dogodkom na Javorniku

(»Delavcu« v odgovor.)

Pretekli mesec so se na Jesenicah in Javorniku med delavstvom odigrali dogodki, ki po svojem obeležju skoroda nimajo primere v verigi jeseniških delavskih borb. Namesto da bi delavstvo napram načinu reševanja sporov od strani Kranjske ind. družbe doseglo častno zmago, ter s tem rešilo pet reduciranih delavcev ceste, je doživelo zlom in pet delavcev je danes odvisno od milosti in nemilosti družbe.

Skupini kovinarjev Jug. strok. zveze sta svoje gledanje in stališče kako čimprej in častneje urediti zadevo petih redukcij na Javorniku javno izpovedali v »Slovencu« in »Delavski Pravici«.

O razvoju dogodkov med organizacijami in reševanja zadeve same do danes nismo še pisali, čeprav smo imeli vse delavstvo na svoji strani (tudi **marksistično!**) in tako polno pravico ožigosati netaktno početje nekaterih marksističnih voditeljev, kadar gre za življenjski obstoj petih ljudi. Zavedali smo se pač, da smo vsi skupaj, čeprav ločeni v treh strokovnih organizacijah, **samo delavci,** in kot taki nujno primorani voditi za ohranitev svojih eksistenčnih pravic **skupno borbo proti skupnemu nasprotniku.** Vsako medsebojno izbegavanje ali natolcevanje odpornost delavstva krha vsem skupaj v škodo, družbi pa v korist. Vemo, da so bili in da bodo še nastajali spori med organizacijami, vendar pa, ako imajo vodstva pošten namen služiti delavstvu v njegovo korist, tedaj mora biti njih interes predvsem ta, da se nastali spor zmanjša in omili tako, da skupne delavske borbe na uspehih ne trpe.

To našo, za vsakega resnega delavskega borca pravilno pojmovano pravo delavsko zavest, pa so marksisti izigrali na ta način, da hočejo kritiko svojega članstva napram sebi udušiti s tem, da so v svojem glasilu z demagoškimi in neresničnimi vestmi pokazali krivce neuspeha — nas. Njihova stara praksa! Niti dopisnik članka o poteku volitev obratnih zaupnikov, niti »Repoštev« v svojih treh praporih ne omenjata resničnega poteka dogodka nego samo; beli so skočili v hrbet delavstvu, razbili enotno fronto — oni so krivi, da tovarna ni sprejela nazaj petih odpuščenih delavcev.

Zakaj se bojite povedati vaš načrt, ako ste uverjeni, da je izvedljiv in da stoji za njim vse delavstvo? Naj sodi potem javnost, kdo je imel prav in kdo je krivec, ako ne bodo vsi delavci sprejeti nazaj v delo. Mi smo to storili. Mi se javnega mnenja ne bojimo in smo pripravljeni svoje stališče še ponoviti, ako bo treba. Vi se resnice izogibate nam pa je najljubša, zato bomo za danes samo v glavnih obrisih povedali kako so se dogodki odigravali. Sodili ne bomo mi. To svobodo prepuščamo čitatelju. Za pravilno presojo bo vsakemu prav služilo, ako prečita članek »K dogodkom na Javorniku« v »Slovencu« z dne 9. januarja t. l. in »Delavsko Pravico« z dne 10. jan. t. l. in časopis »Delavec« z dne 25. jan. t. l., članek »Volitve obratnih zaupnikov na Jesenicah in podlistek »Pod tremi prapori«. Uvodoma smo naglasili, da ne vidimo nikakega uspeha v medsebojnem ribarjenju za delavske borbe. Zato ne bomo delali nikakih napadov na nikogar, bomo prav pošteno na vse napade odgovarjali.

Od 22. dec. do 3. jan. Polovica obratov na Javorniku ni obratovala. Utemeljevalo se je z pomanjkanjem naročil. Prizadet je bil tudi obrat fine pločevine na Javorniku, s to razliko, da je obratovodstvo razglasilo praznovanje samo par minut pred zaključkom dopoldanske izmene (pred 2. uro) dočim je bilo za druge obrate razglašeno že dva dni prej. Posledica takega obvestila je bil spor. Popoldanska izmena ni obratovala, moštvo je mirno na svojih mestih čakalo nočne izmene. Dopoldanska izmena je kmalu po 2. uri odšla domov. Par dni za tem pa je bil v tem obratu objavljen razglas, s katerim se petim delavcem takoj odpoveduje službo, ne kot pravim povzročiteljem stavke, ampak samo za strah. (Kasneje se je reklo, da so najmlajši delavci v obratu.) Da je tak način reševanja nastalih sporov od strani KID nepravilen, je bilo vsakomur jasno. Delavstvo ni hotelo dopustiti, da bi kar tako postalo žrtev incidenta 5 nedolžnih delavcev, brez vsake preiskave. Vzrok razburjenju delavstvu v tem obratu pa ima svoj začetek tudi v drugih okolnostih. Po svojih organizacijah je delavstvo stopilo v akcijo, da se zadeva reši. Do spora med organizacijami sta se v to svrho vršila dva javna delavska zborovanja. Na obeh shodih se ni glasovalo in ni napravil nikak sklep za stavko, največ dvajset mladih delavcev, je res kričalo za stavko v tovarni na Javorniku. Pribijamo radi važnosti, da ni bilo niti enega starejšega delavca družinskega očeta, člana te ali one organizacije, ki bi se izjavljal za stavko na teh zborovanjih. Zaključek zadnjega shoda je bil v tem, da je zastopnik naše organizacije izjavil, da se pridružimo predlogu SMRJ, da ostanejo organizacijski zaupniki vseh organizacij po shodu v dvorani v pridržkom, da se člani vseh organizacij podvržejo sklepom vseh treh organizacij. To posvetovanje zaupnikov pa se je potem preložilo na nedeljo 6. jan. zvečer. Prva je podala svoj predlog SMRJ in sicer se je glasil, da ako se potom intervencij oblasti do srede zvečer ne reši ugodno ima v četrtek ob šestih zjutraj v tovarni na Javorniku nastopiti splošna stavka. Sledil je točen načrt izvedbe, ki pa je bil tako nestvaren, da je že iz tega sledilo, kako nepremišljeno se je ta akcija započela. (Za danes načrta ne objavimo, ako bomo prisiljeni bomo storili tudi to.) Naše stališče glej v »Slovencu« in »Del. Pravici«. Narodno strokov. organ. iz Javornika pa se je s predlogom SMRJ solidarizirala brez predposvetovanja s svojimi org. zaupniki. Ker se nismo mogli strinjati s predlogom SMRJ, je ta zaukazala naj se od posvetovanja odstranimo. Spor je bil tu. Kdo je imel bolj zdravo gledanje za rešitev spora pa bo najbolj vidno iz tega, ako čisto na kratko samo mimogrede pregledamo teren, na katerem bi se stavka vršila. Da zimski meseci níso najboljši meseci konjunkture pri KID moramo priznati, ako smo si odkriti. Več nego polovica delavstva je brez vsakršnih prihrankov in živi od tekočih dohodkov. Ni bilo niti najmanje kake gospodarske predpriprave, kar je za stavko nujno potrebno, in končno pa je bilo že samo iz zadržanja delavstva dovolj jasno razvidno, da je nad dve tretjini delavstva stavki nasprotno. To se je še bolj pokazalo drugi dan, ko so marksisti sami grajali nepremišljen korak svoje organizacije. Resnica je: v tem slučaju je imelo članstvo več stvarnega vpogleda v položaj, kakor oni, ki bi morali podvzeti za rešitev take ukrepe, ki so izvedljivi. Ne moremo si kaj, ako smo s svojim predlogom potegnili vse delavstvo za seboj. Je pač dokaz, da smo pravilno presojali položaj, ako smo zahtevali, da naj oblast tu izreče svojo besedo in šele potem, ako to ne bo nič zaleglo, smo za radikalnejše ukrepe, t. j. stavko. Za to pa mora dati pristanek vse delavstvo. Ako bi delavstvu vsaj za silo zasigurali prehrano potom domačih in tujih pomoči, tedaj bi bilo tudi razpoloženje delavstva povsem drugačno. Reducirane delavce naj bi podpirali na ta način, kakor smo povedali v debati na zboru zaupnikov in je kesneje v sredo zvečer na javnem zborovanju ponovno predlagal glavni zaupnik (marksistični), naj bi vsak delavec prispeval dva ali tri dinarje na mesec do tedaj, da se zadeva reši. Kakšen je bil izgled na uspeh potom stavke, pa je poleg navedenega tudi razvidno iz tega, da ej delavska zbornica, ki ima v upravnem odboru večino iz njihovih vrst v svoji izredni seji ugotovila, da bi bila stavka v danem položaju za delavstvo samo poguba, ter je določila deputacijo, katera naj pri merodajnih faktorjih skuša na vsak način doseči, da se spor mirno likvidira in tako stavka onemogoči. »Repoštev« skuša s svojim podlistkom ustvariti vtis, da je zahteva po stavki bila spontana zahteva delavstva. V koliko je to rek, smo že ugotovili in se jeseniško delavstvo na tako pisanje danes samo smehlja in da do tega ni prišlo, so krivi samo beli, ker se niso pridružili njihovemu predlogu. Ako je to res, da se je predlog o stavki umaknil samo radi tega, tedaj si upamo javno pri biti, da smo na to ponosni, ker je dovolj dokazov, da smo s svojim preudarnim predlogom tudi to pot izvršili svojo organizacijsko dolžnost prave delavske strokovne organizacije in rešili obenem delavstvo velike nesreče.

Poglejmo pa še drugo stran. Ako stavka ni bila resno mišljena, nego je bilo vse skupaj samo strah, da bi se za stvar bolj podvizali, tedaj res ne vemo pravega vzroka, zakaj se hoče delavstvo in njegove borbe na tak način smešiti. Kdor hoče samo s strahom doseči uspeh, bo ta strah postavil na tako podlago, da nasprotnik niti najmanje ne bo slutil, da se grožnje v resnici ne morejo izvršiti. Tega tu ni bilo! Možno bi bilo samo dvoje: Ali svojo obljubo napram delavstvu držati in ga pognati v popolnoma nepripravljeno stavko, v njegovo nesrečo ali pa dano besedo snesti pod ka-

Delavska mladina govori

Razmere časa nas silijo, da govorimo in to tako odločno, kakor je odločno in neustrašeno naše delo za krščansko soc. delavski pokret. Je pri nas nekaj ljudi, ki naši delavski mladini očitajo, da ji manjka prave katoliške doslednosti. Nam se pa zdi, da tu ne gre toliko za katoliško doslednost, marveč zato, ker si ta mladina utira pot v življenje brez njih in preko njih. Ti ljudje namreč menijo, da imajo krščanstvo v zakupu in v tem pogledu takorekoč monopol. Kdor se jim slepo ne pokorava, ni dober katoličan. Ti ljudje pišejo v »Delavskem vestniku«, nedeljski prilogi »Slovenca« od nedelje 27. januarja v članku »Delavska mladina« med drugim tudi tole:

Kako pa je med delavsko mladino?

Poznamo dva tabora. Prvi je marksističen, dosleden in zagrizen nasprotnik Cerkve. To pokaže ob vsaki priliki.

Drugi je tabor krščanske delavske mladine. Nihče ne more zanikati dejstva, da je ta mladina v svojem jedru globoko verna. Vendar pa že dolgo opažamo, da v tem taboru nekaj manjka. Prave katoliške doslednosti manjka. Če hočemo, da bo katoliško delavsko gibanje doseglo širok in globok razmah, je nujno potrebno, da se ta pomanjkljivost odstrani.

Od naše delavske mladine pričakujemo več katoliške o d l o č n o s t i. Ni namreč dovolj, da ta ali oni z odgovornega mesta ob kaki priliki izreče pametno besedo. Tega, kar kdo obljubi, se mora tudi držati, mora to tudi izpolniti. Kdo naj razume različne izjave, ki so danes podane v sprejemljivi obliki, takoj nato pa sledi kopa izjav, s katerimi se katoliško misleči človek ne more in ne sme sprijazniti.

in potem pravi:

Katoliški delavski mladci morajo vršiti delavski apostolat. Zato pa morajo sami biti v katoliških načelih trdni in dosledni. Med delavce morajo priti z jasnim katoliškim programom brez vsake druge navlake. Komuniste bodo spreobračali le iskreni katoličani.

Kaj naj reče nato naša delavska mladina? Njen odgovor ne bo toliko teoretičen kot pa praktičen, ker je vzet iz življenja, kakršno je. Da bomo pa to prav nakazali, moramo seči v zgodovino.

Vzgoja naše starejše generacije pri nas in prav tako tudi drugod je bila docela politična. Sicer je to razumljivo, ker je šla borba za tem, da se mali človek tudi politično uveljavi. Tako smo v teku zadnjih desetletij imeli dobo, v kateri je politični katolicizem dosegel vrhunec svoje moči. Pri tem je sodelovalo tudi katoliško delavstvo, ki pa je služilo več ali manj samo za priprego. V tem času se je začela pri nas razvijati industrija in z njo vred je naraščalo tudi število industrijskega delavstva. To delavstvo so vsaj v večjih obratih zajeli v svoje vrste marksisti. Kljub vsej moči političnega katolicizma se katoliško delavstvo s svojo strokovno organizacijo v obratih ni moglo uveljaviti. Temu je bila kriva več ali manj vzgoja, ki je šla le za tem, da se ohrani moč političnega katolicizma. Tako so tisti delavci, ki so skušali katoliško strokovno organizacijo v raznih obratih uveljaviti, naleteli na močan odpor marksistov (na Jesenicah so jih celo metali na cesto), obenem pa tudi na odpor pri katoliških politično usmerjenih ljudeh.

Najbolj tragično pri vsej tej stvari pa je bilo in je deloma še danes sledeče: iz kmetov so prihajali v industrijske obrate za kruhom mladi kmetski fanti, ki so bili še dobri in verni katoličani. Doma so bili člani raznih verskih kongregacij, aktivni delavci prosvetnih društev itd. Čim so stopili v obrat, se je nad njimi izvajal pritisk: Ako se ne organiziraš (pri marksistih) boš letel na cesto. (Jaz sam sem imel priliko neštetokrat poslušati slične grožnje.) Drugim so zopet rekli: kaj nas briga vera, mi nismo proti njej, tu se borimo samo za kruh in zato moramo biti vendar vsi eno. Fant ni poznal ne enega ne drugega in pred grožnjo za izgubo zaslužka, ali vsled lepih besedi o skupnosti, se je organiziral. Tako je začel prejemati marksistične časopise in ž njimi marksistično miselnost in vzgojo sploh. Le-ti so sčasoma postali najbolj zagrizeni in fanatični marksisti, sovražniki naše duhovščine, vere in vsega, kar so prinesli dobrega od domače hiše. Tako je v velikih primerih še danes.

Zato je naša delavska strokovna organizacija vedno iskala način, kako temu odpomoči. Splošno je bilo mnenje, da je treba ne samo političnega udejstvovanja, marveč, da se mora naše delavstvo, predvsem pa delavska mladina vzgajati tako, da bo imela smisel za strokovno organizacijo in njene boje, skratka, da se bo znala boriti proti krivičnemu in pohlepnemu kapitalizmu za svoj vsakdanji kruh in za etične temelje vsega življenja.

V tej borbi, ki traja že nekaj let sem, pa delavska mladina organizirana v Jug. strok. zvezi nikdar in nikoli ni zatajila svojega katoliškega prepričanja. Ravno ona je krščansko delavsko strokovno organizacijo tako uveljavila, da se jo danes radi katoliških načel v toliki meri ne blati in njenih članov radi tega ne meče na cesto.

Kdo more biti kljub vsemu temu še danes tako krivičen in naši delavski mladini očitati premalo katoliške odločnosti? To more le tisti, ki jo prav nič ne pozna, ali noče poznati in ji hoče škodovati. Zato naj vsi tisti, ki dvomijo o katoliški odločnosti naše delavske mladine, gredo v tovarne in prisostvujejo raznim debatam, ki jih imajo delavci pred in po delu. Tu bodo imeli priliko videti in spoznati, da vršijo naši mladi strokovničarji v polni meri svoj katoliški apostolat. — Da, to so v pravem pomenu besede borci za krščanstvo, ker uveljavljajo živo krščanstvo in s tem dajejo moč in odporno silo tudi onim, ki se jih opriemlje malodušje in brezbrižnost radi napadov nasprotnikov. Če ni takih mladih delavskih borcev večje število, ki brez strahu izpovedujejo pred nasprotniki svoj katoliški svetovni nazor, ni iskati vzrokov pri nas, marveč povsem drugje in ne najmanj pri teh, ki to kat. mladino napadajo, kot je to storil »Slovenec«.

Zato smelo trdimo, da n a š a d e l a v s k a m l a d i n a v r š i i n b o š e v r š i l a s v o j k a t o l i š k i a p o s t o l a t. Če ona pri tem delu ne gre za onimi, ki gledajo vse samo iz politične perspektive, je vzrok v tem, ker ve, da bo svoje sile mogla u s p e š n o, tako za k r š č a n s t v o k o t z a d e l a v s t v o uveljaviti le v m o č n i i n o d v s a k i h v p l i v o v n e o d v i s n i s t r o k o v n i o r g a n i z a c i j i.

R. J.

---

kršnokoli finto. Naj bi se zgodilo tako ali tako, delavstvo bi razočarano spoznalo, da ga izigrava lastna organizacija prav na isti način, kakor njegov nasprotnik. V tem slučaju bi bilo to tudi res. Morda je ravno v takih igrah iskati vzroke, da imamo še danes delavstvo, ki stoji izven strokovnih organizacij.

Dvakrat se da zapeljati, v tretje ne, ker izgubi zaupanje in postane »divjak«. Za pravo delavsko strokovno organizacijo mora biti načelo, da delavstvu vedno kaže odkrite karte, pa naj bodo potem vesele ali žalostne. Tega načela smo se držali in se ga bomo tudi v bodoče.

Radi volitev obratnih zaupnikov pa k poročilu dopisnika dodajamo samo to, da je pozabil omeniti, da bi bržkone število glasov za SMRJ še močno, močno padlo, ako bi nekateri agitatorji v obratih kakor na dan volitev na cesti malo manj delavstvo terorizirali. Kar se pa tiče očitkov na račun nekaterih bivših glavnih zaupnikov, pa povemo, da niso bili storjeni popolnoma iz drugih vemo, da niso bili storjeni v svrho agitacije za volitve, ampak je bila tozadevna izjava napisana popolnoma iz drugih motivov. Slutimo, da je dopisniku to že itak znano, pa ej iz previdnosti zamolčal. Da se bo pa ta zadeva razčiščevala pred sodiščem, je nam jako prav in vemo, da tudi vsemu delavstvu. Morda ne bi bilo napak, ako bi se od katerekoli strani razčistilo tudi to, zakaj je n. pr. v letu 1932, v času ko je vsa tovarna stala in je tovarna dala za omiljenje revščine en vagon masti, ko so ženske prezebovale po cestah kot stražarke, da se ne bi utihotapil v tovarno kak delavec in smo na shodih kot gromovniki udrihali po vodstvu tovarne in lastnikih, prejel predstavnik organizacije SMRJ od predstavnika tovarne približno 100 kg masti brezplačno za delavce, ki so delali za stan in dom in to na način, da javnost zato ni nič ve dela. Po našem mnenju je 100 kg masti že taka količina, da se ne da kar tako skriti brez vednosti blizu delujočih faktorjev v SMRJ. Zakaj smo morali mi ostali delavci zvedeti to šele po dveh letih. Morda je bil tudi zato potreben razdor enotne fronte, da smo se delavci grizli med seboj in tako zmanjšali svojo pozornost na kolektivno pogodbo, katera je bila po vpostavitvi dela podpisana oskubljena, brez družinskih doklad, premoga in drv.

Čitaj in širi „Del. Pravico"!

Evharistični kongres

Oficielni naslov kongresa. Glavni pripravljalni odbor v Ljubljani je sklenil, da naj se v vseh oficielnih sporočilih uporablja za naš kongres označba »II. Evharistični kongres za Jugoslavijo v Ljubljani«.

Sestanek permanentnega odbora za Evharistične kongrese v Jugoslaviji. Dne 9. januarja 1935 se je vršil v Zagrebu na Kaptolu sestanek Permanentnega odbora za Evharistične kongrese v Jugoslaviji, katerega so se udeležili zastopniki skoro vseh jugoslovanskih škofij. Predsedoval mu je krški škof prevzv. gosp. dr. Josip Srebrnič. Za Glavni pripravljalni odbor za II. Evharistični kongres v Ljubljani sta se sestanka udeležila predsednik dr. Stanislav Žitko in predsednik odbora za duhovno pripravo vseuč. prof. msgr. dr. Ujčič. Pri tem se je posebej ugotovilo, da je kongres skupna zadeva vseh katoličanov v Jugoslaviji in da so vsi poklicani in dolžni doprinesti vse, kar bi za njega uspeh bilo potrebno. Kongres mora postati čim jačji in čim svečaniji izraz vere katoličanov v Jugoslaviji v prisotnost Jezusovo, v prisotnost Kristusa Kralja v Presv. Rešnjem Telesu.

Finančna stran kongresa. Veliko skrb povzroča Glavnemu pripravljalnemu odboru finančna stran kongresa. Sedanji težki gospodarski časi so res da taki, da bi malodušnež obupal ob pomisli, da bo naša Evharistična manifestacija nujno združena tudi z velikimi stroški. Naš kongres mora biti tudi po zunanji obliki sijajen izraz naše nesebične ljubezni do Evharističnega Kralja. Za ta sijaj je dolžan prispevati sleherni vernik, ker mora biti vse, kar bomo ob kongresnih dneh videli in doživeli v Ljubljani, resnična slika požrtvovalne ljubezni nas vseh. Pozivamo zato vse katoliško ljudstvo, da prispeva po svojih najboljših močeh za kongres.

Stanovska zborovanja in organizacija udeležbe. Da se doseže čim večji uspeh zborovanj, bodo vsi udeleženci razdeljeni v stanovske skupine. Doslej so določene skupine: A. 1. Kmetski možje. 2. Kmetski fantje. 3. Delavci. 4. Delavska mladina. 5. Srednješolci. 6. Visokošolci. 7. Izobraženci. 8. Akademski izobraženci. 9. Učitelji. 10. Obrtniška in trgovska mladina. 11. Obrtniki. B. 1. Matere. 2. Kmetska dekleta. 3. Delavska dekleta. 4. Obrtniške in trgovske nastavljenke. 5. Služkinje. 6. Učiteljice. 7. Uradnice. 8. Srednješolke. 9. Akademkinje. Na vsakem zborovanju dne 29. junija bosta dva slovenska in en hrvatski govor. Ob zaključku zborovanje bo kratka zaobljuba.

Mladina na Evharističnem kongresu. Na svetovnih in drugih večjih Evharističnih kongresih je ena najlepših točk — skupna služba božja in skupno sv. obhajilo otrok. Tudi naš II. Evharistični kongres za Jugoslavijo želi zbrati okoli Dobrega Pastirja kar moč veliko število mladine. V Ljubljani posluje v ta namen poseben mladinski odsek pod vodstvom stolnega kanonika in znanega cerkvenega govornika dr. M. Opeke.

Življenski stroški

Narodna banka je sestavila tudi indeks za življenjske stroške na podlagi cen v Belgradu. Ta indeks nam kaže, da so življenjski stroški lani padli od 74.2 v decembru 1933 na 69.4 v decembru 1934. Padec od decembra 1932 na december 1933 je bil minimalen, saj se je indeks zmanjšal samo od 74.3 na 74.2. Če primerjamo posamezne skupine decembra 1934 z decembrom 1933, tedaj opažamo v vseh skupinah padec: tako so od decembra 1933 do decembra 1934 padli stroški za prehrano od 73.5 na 70.9 (1932 so znašali 76.0, 1931 pa 81.2), nadalje so padli izdatki za obleko od 78.0 na 74.8 (znašali pa so decembra 1932 70.5, decembra 1931 pa 72.6) in končno stroški za razsvetljavo in kurjavo od 75.7 na 73.7 (znašali so decembra 1932 78.7, decembra 1931 pa 86.8). Vse te cene so izračunane na podlagi cen v letu 1926 kot 100. Ob takem zmanjšanju življenjskih stroškov pa je znano dejstvo, da so v še **večji meri padle plače,** zaradi česar moramo ugotoviti, da se je **realni zaslužek** našega delavstva zelo zmanjšal.

V nedeljo, 10. februarja ob 20

vsi na k r s t n o predstavo telebanovske zgodbe v 3 dej.

Matajev Matija

v dvorani Delavske zbornice
Priredi Mladinska zveza JSZ

Kri delavstva

V času, ko pišemo te vrstice, zaseda banovinski svet dravske banovine, pretresujoč proračunski predlog za leto 1935/36. Vemo, da tako zvani banski svetniki nimajo skoraj nobene moči in je njihov položaj bolj »časten«, vemo, da so bili gospodje imenovani vanj po milosti Jug. nac. stranke, vemo, da delavstvo sploh zastopano ni, zato naj naše besede veljajo delavski javnosti in tistim, ki so proračunski predlog v svoji umišljeni vsemogočnosti pripravljali.

Proč s posrednimi davki!

Naš davčni sistem temelji na trošarinah in vsakojakih taksah. Ta je najkrivičnejši, ker prizadeva najrevnejše sloje najbolj, dočim ne obremenjuje težke finance in velekapitala. Država ima 86% neposrednih davkov, naša banovina pa 75%. Dolžnost banovine bi bila, da svoj davčni sistem vsaj polagoma izpremeni v smeri neposrednega davčnega sistema, to je, da skuša uvajati davke po proporčnem sistemu v razmerju do dohodkov davčnega obvezanca, kar se z drugimi besedami pravi, da je treba obdavčiti tiste bolj, ki imajo večje premoženje, tiste manj, ki imajo manjše dohodke, bedno ljudstvo pa davkov oprostiti.

Toda ne! Banska uprava je šla in nalaga v proračunskem predlogu polno novih trošarin, ki jih bo na eni strani plačevalo samo delavstvo, na drugi strani pa samo delovno ljudstvo, ker jih bodo producenti — kot vedno — prevrgli na konsumente. Da omenimo samo takso na bicikle. Ta artikel že davno ni več luksus in se ga poslužuje največ delavstvo, da se iz daljnih vasi in mestnih periferij more voziti na delo in z dela. Enako se biciklev poslužuje delavska mladina, da more zadostiti šolskim obveznostim. Poleg drugih taks bo torej delavstvo od 1. aprila dalje plačevalo še banovinsko takso od biciklev. Banska uprava naj bi si ogledala delavske povprečne mezde in bi lahko ugotovila, da niso take, ki bi garantirale človeka vredno življenje. Če pa je temu tako, zakaj je šla in z novimi trošarinami in taksami zopet tako težko obremenila delavstvo, nameščenstvo in delovno ljudstvo vobče!? — Upamo, da so prišli svobodnejši časi, zato mora delavstvo dvigniti svoj glas: Proč s posrednimi davki!

Zahtevamo ukinitev bednostnega sklada!

Bednostni sklad, ki obstoji že dve leti, je en sam kričeč dokaz delavske nemoči. Plačujejo ga samo delavci in nameščenci. Lani je znašal 5,500.000, letos pa je predviden na 5,850.000. Borza dela ima na pr. za podpiranje vseh brezposelnih delavcev za Slovenijo letno na razpolago borih 1,500.000 Din. Ako bi dali k temu 5,850.000 Din iz postavke bednostnega fonda, bi se za področje naše banovine moglo izpeljati dokaj izdatno zavarovanje za primer brezposelnosti ali starosti. Če bi se uporabil ta fond za kaj takega, bi v imenu božjem končno pristali nanj, čeprav je delavstvo in nameščenstvo izmed vseh slojev naroda obremenjeno najbolj.

Toda ne! Bednostni fond je v ogromni večini namenjen drugim. Podpirajo se z njim učitelji in učiteljice, in to samo nekaj izbranih. Vse drugo je JNS po svojih pandurjih proglasila za protidržavno in lahko pogine lakote. Denar se daje v najbolj kmetske občine. Tam se ljudstvo vara, da je to podpora JNS za občekoristna dela ljudstvu v prid. Pri teh delih se smejo seveda zopet zaposlovati skoraj izključno ljudje, ki so pri zadnjih občinskih »volitvah« »volili« JNS. Ali pa taki, ki jih samopašniki JNS milostno sprejmejo na delo. Tisto delavstvo in nameščenstvo, ki je ta velika sredstva prisilieno zbralo, pa nima od bednostnega fonda skoraj ničesar v primeri z drugimi. Zahtevamo, da dobe upravo tega fonda, ako bo ostal, v roke delavci in nameščenci, zahtevamo, da se dovoli posebna komisija, obstoječa iz delavcev in nameščencev, ki bo pregledala in ugotovila, kam je denar iz tega fonda zadnji dve leti šel in kako se je uporabil.

★

Delavci! Moramo iz omrtvelosti! Tako ne more in ne sme več dalje! Ne dajmo se sleči do nagega in to še tako, da niti ust odpreti ne bi smeli!

Čezurno delo v trgovinah in industrijskih delavnicah namerava češkoslovaška vlada onemogočiti s posebnim zakonom, ki ga bo parlamentu v kratkem predložil minister za delo.

11.000 poljskih rudarjev se je v preteklem letu vrnilo iz Francije domov. To je posledica akcije francoske vlade, da se doma zaposlijo le domačini. — Tudi slovenskim rudarjem in delavcem v Franciji preti ista usoda.

Notranja kriza delavstva

Težko je to vprašanje in težko je o tem pisati. Da pa je res kriza, tega pa danes nikdo ne more zanikati. Pokazati hočem vzroke, tega za delavski razred tako mučnega položaja. Ozrimo se dvajset let nazaj in poglejmo delavstvo takrat in danes. Vojna vihra je minula, delavci so se vračali na svoje domove. Industrije so začele zopet obratovati s polno paro. Za delavstvo so bili takrat dobri časi, a kaj to pomaga, če si jih ni znalo izrabiti. Namesto bi bilo začelo misliti nase, oziroma na svoje strokovne organizacije, je bilo rajši pomagač politike, od katere nima danes nič. Kdo bi v dobrih časih delal v strokovni organizaciji, ker trenutno pač ni nič uspeha. Vsakdo je rajši pomagal vrteti politično lajno in pomagati gotovim gospodom do stolčka, od katerega vlečejo danes penzije, delavstvo pa je razočarano. Ne smemo pa delavstvu tega preveč zameriti, kajti vedeti moramo, da je bilo po večini zapeljano. Precej po vojni je v našem podjetju cvetela marksistična organizacija. Večina delavstva je bila organiziranega, po domače povedano, pri socialistih. Marsikdo je to storil proti svoji vesti, a kaj to pomaga, če ne boš pri nas, boš zletel na cesto, je bilo njihovo geslo. Kot še danes, tako so takrat še bolj kričali, da so samo oni prava delavska organizacija. Leta so minevala in položaj se je čistil. Delavci so začeli izpregledavati, da to niso delavski zastopniki, da so to navadni meščanski zagovorniki in da so vedno naprodaj, kadar se gre njim za lastno korist. Tako je bilo delavstvo ogoljufano po marksistih povsod in potem ni čudno, če danes občuti tako hudo krizo. Mislim pa, da bo v tem pogledu zanaprej boljše. Delavstvo je začelo misliti s svojo lastno pametjo. Samo enkrat se je dalo speljati na led in mislim, da se ne bo več. Kupčije, ki so se do danes uganjale na račun delavstva, se morajo nehati. Delavstvo mora začeti iti svojo pot. Pognati mora iz svoje srede vse laživ-voditelje in se postaviti na lastne noge. Izkušnje so dovolj bridke, to mora delavstvo izmodriti. Z mirnim srcem lahko rečem, da bi bilo delavstvo v naši državi lahko na boljši stopnji, če bi bilo malo bolj mislilo nase in ne vsega verjelo samo gotovim političnim in tudi lažidelavskim voditeljem. Krizo, v kateri se danes nahaja delavstvo, bo prestalo z upanjem, da se kmalu obrne na bolje. Zanaprej pa naj si vsak posameznik izbere tako pot, katera je za delavca res poštena. Vsakdo naj ve, da prvo **strokovna organizacija**, potem pa šele vse drugo! Izbira med strokovnimi organizacijami bo pa vsakemu posamezniku prav lahka, če samo malo pogleda delo zadnjih let. Pot in delo, katero so si začrtali krščanski socialisti, je edino prava in poštena.

Delavske mezde v Dravski banovini

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Eden najvažnejših narodno-gospodarskih pojavov minulega leta 1934 z dalekosežnimi socialnimi posledicami je progresivno padanje delavskih plač. Dočim je zaposlenost delavstva napredovala skozi celo leto 1934, so delavske plače nazadovale istotako skozi celo leto. Veličino teh nasprotujočih si tendenc v razvoju zaposlenosti in plač nazorno prikazujejo tako zvani letni diferenciali, to so razlike v zaposlenosti oziroma v plačah med istimi meseci dveh zaporednih let.

Letni diferencial članstva OUZD v Ljubljani.

Leto	Mesec	Prirast oz. padec		Dnevne zav. mezde
1934	I.	+ 731	delavcev	Din —0.37
	II.	+2221	„	„ —0.33
	III.	+3312	„	„ —0.40
	IV.	+3205	„	„ —0.62
	V.	+3710	„	„ —0.74
	VI.	+4437	„	„ —0.69
	VII.	+4403	„	„ —0.77
	VIII.	+4060	„	„ —0.76
	IX.	+4010	„	„ —0.73
	X.	+4091	„	„ —0.65
	XI.	+3649	„	„ —0.58
	XII.	+3529	„	„ —0.44

Ta pojav je toliko bolj zanimiv, **ker je ves čas po vojni do konca leta 1933 obstojal paralelizem v razvojnih tendencah zaposlenosti in plač.** Napredovanje oziroma nazadovanje plač je bilo vezano na napredovanja oziroma nazadovanja zaposlenosti ne pa obratno, kakor je razvidno iz sledeče tabelice, katera se nanaša na prve mesece začetka gospodarske krize v letu 1930 in na nekaj mesecev ob preokretu gospodarske krize leta 1932.

Letni diferencial članstva OUZD v Ljubljani.

Leto	Mesec	Prirast oz. padec		Dnevne zav. mezde
1930	I.	+5511	delavcev	Din +1.39
	II.	+7216	„	„ +1.42
	III.	+7869!!	„	„ +1.46!!
	IV.	+7715	„	„ +1.39
	V.	+5954	„	„ +1.24
	VI.	+3307	„	„ +1.16
	VII.	+ 741	„	„ +0.97
1932	VI.	—15.738	„	„ —1.84
	VII.	—16.625	„	„ —2.20
	VIII.	—18.251!!	„	„ —2.41
	IX.	—17.687	„	„ —2.42!!
	X.	—14.641	„	„ —2.30
	XI.	—10.407	„	„ —2.01
	XII.	— 7.436	„	„ —1.75

Oba letna diferenciala sta **dosegla istodobno maksimum**, to je marca 1930 in **skoraj istodobno minimum**, to je avgusta oziroma septembra 1932.

Padanje plač v letu 1934 je naše narodno gospodarstvo tako težko občutilo, da so številne delavske kot delodajalske organizacije predlagale zakonsko ureditev mezd n. pr. projekt zakona o minimalnih mezdah itd. Ako ni prišlo do tega, bo vzrok tudi ta, ker Jugoslavija ni imela primerne mezdne statistike. Različni tozadevni eksperimenti so se omejevali le na gotove kraje, obrate, poklice, to je le na relativno majhno število oseb. Mezdna statistika, katero je uvedel OUZD v Ljubljani z novim letom 1935 pa obsega vse industrijske in obrtne delavce v Dravski banovini z izjemo rudarjev, železničarjev in poljedelskih delavcev. **Po obsegu je torej to največja mezdna statistika v Jugoslaviji, saj se nanaša na okroglo 75.000 oseb, katere so zavarovane pri OUZD.** Statistika je ločena po ekspoziturah OUZD (lokalne mezde), po industrijskih skupinah (poklicne mezde) in končno je ločena še za delavce v mestih in na deželi. V bodoče bo OUZD poročal sezijske in kasneje tudi konjunkturne spremembe mezd, tako kot že dolga leta poroča o spremembah zaposlenosti delavstva.

Akoravno so šele **prvi podrobnejši** mezdni podatki statistično ugotovljeni, vendar smemo že z zelo veliko verjetnostjo trditi, da se bo tekom leta 1935 padanje povprečne zavarovane mezde **v celoti** ustavilo.

Ogromno delo, ki ga zahteva tako statistika, je in bo izvrševalo uradništvo OUZD poleg ostalih uradnih dolžnosti, tako da finance OUZD vsled tega niso in ne bodo nič obremenjene.

Pripomnimo še, da so faktični zaslužki radi sistema lestvice mezdnih rrazredov in radi ne pravilnega prijavljanja v zavarovanje v povprečnosti za kakih 20% višji od odgovarjajočih zavarovanih mezd.

Javna dela v Ameriki

125 milijard dolarjev za javna dela. Po navodilih predsednika Roosevelta je poseben odbor izdelal velikanski načrt, kako z javnimi deli omiliti brezposelnost in poživiti vse gospodarsko življenje. Odbor je sedaj svoj načrt predložil predsedniku Rooseveltu v odobritev. Načrt predvideva vsa mogoča javna dela, regulacije rek in potokov, gradbe električnih central, velikanska melioracijska dela, zvezana s kolonizacijo brezposelnih, izpopolnitev cestnega omrežja in raznih prometnih naprav itd. Vsa ta dela bi veljala 125 milijard dolarjev in bi bila dokončana v 25 letih. Vsako leto bi se torej porabilo za ta dela 5 milijard dolarjev. Čeprav je to ogromna vsota, vendarle upa Roosevelt, da bo spravil skupaj potrebni denar za fininciranje teh del, in sicer s pomočjo veleindustrije in velekapitala, ki bo končno imela od teh del največ koristi. Za nas je načrt predsednika Roosevelta seveda samo pravljica iz tisoč in ene noči. (Trg. list.)

Tov. dopisnike naprošam, naj bodo pri poročilih kar najbolj kratki. Ker so nekateri predolgi, ne pridejo na vrsto drugi. Urednik.

Rudarji marksistom

Večina rudarjev ostro kritizira zadržanje marksističnih voditeljev v zadnjem mezdnem gibanju. Ta kritika je nezaželjeno globoko odjeknila v vrstah marksistov samih, še bolj pa pri drugih, ki se zavedajo škodljivih posledic.

Zadnja gladovna stavka rudarjev: Ko je TPD razglasila občutno znižanje mezd, je rudarjem skipelo potrpljenje do vrhunca in so zato stopili v gladovno stavko, ki je trajala 56 ur. Vsi strokovničarji in njih voditelji so se zavedali, da je potreben skupen nastop in skupen boj za delavske pravice. Brez oklevanja so šli vsak po svojih močeh na delo brez razlike naziranja in politične pripadnosti. Ta skupnost delavstva in njihovih voditeljev je imela tudi na merodajnih mestih odziv. Po tej končani stavki je bil sklican shod takozvanega akcijskega odbora za mezdno gibanje rudarjev, na katerem so marksisti napadli vse druge sodelujoče, da se jim ne sme nič verjeti in da pripravljajo samo stolčke za v bodoče. Najbolj odločno je to poudaril sam pokrajinski načelnik druge rudarske skupine na zborovanju v Hrastniku. Zmago so marksisti pripisali le sebi. Zato so akcijski odbor za skupno delovanje tudi razpustili.

Vsak je vedel, da je umik TPD le začasen, samo marksisti so mislili, da je boj dobljen in da treba razgnati vse one, ki bi jim ugled zmanjšali. To so dejstva, preko katerih marksisti ne pridejo in ki jih ne morejo zanikati. Rudarji pa vendar niso tako naivni, da bi ne videli in vedeli, da so za nje delali tudi drugi, ki so bolj iskreni kot so marksisti. Spor je nastal med delavstvom prav raditega, ker so delavci vedeli, da boj še ni končan in da ga marksisti sami ne morejo izvojevati. Delavstvo je začelo iskati druge, s katerim je upalo, da vsaj nekaj pridobi. TPD je uvidela slabost in razdvojenost delavstva, porabila je priliko in zopet naskočila. Prišlo je do druge stavke, ki pa ni bila stavka, ampak obračunavanje z marksisti v razbitju sloge delavstva in dobiček TPD.

Srd nad onimi, ki so delavsko slogo v času tako resnega momenta razbili, je privedlo do podtikanja stvari, ki gotovo niso bile opravičene in jele so se tožbe, ki so za marksiste nezaželjeno izpadle.

Kaj pravijo marksisti?

Vsega so krivi fašisti in klerikalci. Vse delavske institucije pa imajo sami v rokah, ne pa fašisti in klerikalci. V Delavski zbornici so jim bratci ravno oni, ki jim pravijo fašisti in katere tako ostro napadajo. V občini Trbovlje so jih ravno klerikalci izmazali iz blata, na svojih strokovnih shodih pa čez nje zabavljajo, ali je to doslednost? Uprave bratovskih skladnic imajo po večini oni v rokah, pa večina teh odbornikov niti ne ve, kako je stanje skladnice.

Ako pa bi marksisti stopili pred svoje volilce in jim objektivno povedali vse, bi kritika odpadla. Če pa bi delali vzajemno tudi z drugimi in bi jih po končanem delu ne napadali, bi bil skupni uspeh večji in sodnija bi imela manj opravka, delavci pa ne stroškov.

Dokler bo tako, nima rudar ničesar pričakovati, le še kaj zgubiti. Rudarsko delavstvo naj zato resno presodi, kako se ima pri bodočih volitvah v delavske institucije ravnati. Ob času volitev je delavstvu vsakdo prijazen, ob času resnega dela na to pozablja.

Vsak pa, ki veliko obeta, malo da. Kdor pa išče sebe, ni za delavski pokret.

Starostna preskrba pri Karitas

Mnogo jih je, ki na stara leta nimajo niti koščka kruha in so odvisni od milosti in nemilosti tujih ljudi. Življenje takih je žalostno. Mnogi celo obupajo... Kakšna usoda čaka vas na stara leta, ne veste. Eno pa lahko storite, da se vnaprej rešite skrbi. Zavarujte se za »starostno preskrbo« pri Karitas. Kako je s tem zavarovanjem? Primer: 24 let stara oseba si želi po preteku 25 let zagotoviti izplačilo nekega zneska. Odloči se, da bo mesečno plačevala 40 Din. Po preteku 25 let ji Karitas izplača 12.800 Din. Če bi pa zavarovanec prej umrl, izplača Karitas takoj celo zavarovano vsoto. Če bi se zavarovanec smrtno ponesrečil, izplača Karitas takoj dvojno zavarovano vsoto... Kaj rečete k temu? Obrnite se čimprej na svojega krajevnega zastopnika Franca Preloga, Celje, Za kresijo 5 ali na celjsko tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze, kjer uraduje vsako nedeljo od 9—12.

Joško Jurač:

Za delavski tisk

Mislim vse tiste, katere smo v začetku leta prigovarjali, naj postanejo naročniki naše »Del. pravice«, a naše besede niso zalegle. Vredno je, da stvar objavimo kljub temu, da delavskemu gibanju ni v ponos. Takoj v začetku je treba povedati, da oni sploh ne pridejo vpoštev, ki **resnično ne zmorejo naročnine.** Tistih ne bo nihče silil, ker »Del. pravica«, ki stoji **tesno ob njihovi strani, najbolj razume njihov položaj.** Prizadeti so pri tem popolnoma drugi, ki bi naročnino lahko plačali, a imajo zopet polno drugih izgovorov. Nekaj takih hočem zapisati. Eden ti zatrjuje, da je resnično potrebno izboljšanje sedanjih razmer, saj zato tudi včasih kaj žrtvuje (misli na milodare!), da pa bi prispeval k resničnemu stremljenju za izboljšanje s tem, da bi naročil naš list, tega ne zmore, ker ima take in take cilje pred seboj in za dosego teh mora šteditи... Drugi se spušča v osebnosti in pri tem pozabi, da ni pokreta, kjer ne bi bilo na njem kake napake. Ta človek ima še neko čudno domoljubje, katero, po njegovem mnenju, nam manjka, obenem pa sam živi v slepoti, da niti **ne vidi soljudi, ne tistih zemljanov, ki se obupno borijo za vsakdanji kruh.** Tretji kar na široko odklanja vsak tisk. Za tiskano besedo se mu zdi škoda dati vsak dinar. In če ga vprašaš, kaj bi bilo, če bi vsi tako delali, ti bo resno z rameni pomigal. Ali naj jih še naštevam?! Zakaj neki! Vsi so približno taki. Samo to je treba še povedati, da nihče ne odklanja del. tiska zato, ker je morda premalo zaveden, o Bog ne daj! Nasprotno: močno zavednega se čuti — zato širokousti, širokousti, ko ga pa potegneš k stvari, se že umika, in konec je njegove »zavednosti«!

Toda tudi temu bo znalo naše delavstvo narediti konec! Zavedni delavec! Kadar ti pridejo taki pred oči, **odločno jih zavrni!** Danes, ko vemo, da lahko ustvarimo pravičnejši **družabni red samo z močno vrsto krepko zavednega delavstva,** ki bo s svojim **delom, s tiskom in živo besedo** pomandralo vso gnilobo našega časa, danes **ni več čas se meniti s takimi!** Nasprotno! Že zdavnaj bi morali biti uničeni, kajti tudi položaj teh ni rožnat in če bi tudi bil, je pa **njihova dolžnost, da se skupno borijo za oni teptani del človeške družbe, s katerim se poigravajo veljaki 20. stoletja!**

Razveseljujejo nas pa na drugi strani novi naročniki, ki so brez obotavljanja storili svojo dolžnost do skupne borbe za pravico. **Rama ob rami bomo delali v zavesti, da je v nas moč in možnost upostaviti red in pravičnost, za katero nam govori sam Kristus.**

Kultura

Ljubljana. Murnik-Bučer: **Matajev Matija.** — Telebanovska zgodba v 3 dejanjih. Tako potrebni smo zdravega smeha. Ne znamo se več od srca smejati. Temni so dnevi, težak naš smeh. Zakaj ne bi v te težke dni vlili tudi malo veselosti? Saj tegob je tako in tako že polna naša doba. To je misel Mladinske zveze JSZ v Ljubljani ob priliki uprizoritve »Matajevega Matije«, ki bo v nedeljo 10. februarja v dvorani Delavske zbornice ob 8 zvečer.

»Matajev Matija« je zgodba nesrečnega Telebana Matije, ki hrepeni po koščku sreče, pa mu dejanske razmere branijo, da bi dosegel vsaj malo sonca. Reven bajtar je, pa se je zagledal v bogato mlinarjevo hčerko. A kaj bi s praznimi rokami? Zato gre v ris klicat vraga, naj bi mu prinesel cekinov. Danes pa ni več dobrih zlodjev, ki bi nosili cekine revežem — le berač, ki je naplahtal ubogega Matijo, se našemi in preplaši reveža, da pobegne v Ljubljano. Sosedje Telebanovci pa silno zamerijo Matiji ta pobeg in kuje se grozno maščevanje za pobeglo ovco. Matija pa napravi med tem v Ljubljani s svojo prostodušnostjo nezaslišane zdrahe pri svoji sestri Špeli, ki je poročena s trgovcem Krajanom. Preganja ga pač nemila usoda, da takoj zaide v nerodnost, pa naj se loti česar koli. Iz Ljubljane mora, pa pride nazaj na Telebanovo, kjer izve, da se je mlinarjeva že zaročila, poleg tega pa je še od svojih sosedov za svoje »grehe« tepen. Končno se tudi zanj najde družica v osebi hude Mice Kobacajke, s katero si obljubita večno zvestobo. Kot hudi duh vsega dejanja je pa nabriti berač Andraž, ki vse dejanje zaplete in odplete. Žalostnokomična zgodba je to, ki s humorjem pove resnico: »Če si s klanca ne sili vstran — ker na klanec se povrneš!« A vendar bo tudi na klancu posijalo sonce — samo pravilno uporabimo to, kar nam je dano. Drugo nam bo navrženo.

Dramatizator je vešče izrabil snov in jo zlil v tri dejanja. Nalašč je prirejena tako, da jo lahko uprizori vsak najmanjši oder. Našim skupinam toplo priporočamo, da jo uprizore v svojem kraju. Vse informacije, navodila in igro samo dobite lahko pri *Mladinski zvezi JSZ v Ljubljani.* Igro tudi poživljajo vesele pevske točke p. F. Ačkota, ki jih je uglasbil. Note dobite istotam kakor igro.

Uprizoritev v nedeljo bo prvovrstna, za kar nam jamčijo imena igravcev, ki so se v našem krogu izkazali v prejšnjih prireditvah. Režija je v rokah tov. dramatizatorja Bučerja samega. Ne zamenjujte pa naše dramatizacije s Skrbinškovo, ki je pred kratkim bila dana v javnost. E. Go.

L. N. Tolstoj: **Moč teme.** Uprizoritev Mladinske zveze JSZ v Ljubljani v Delavski zbornici, dne 13. januarja 1935.

Trd oreh — kakor za igravce, tako za gledavce — je bila drama, ki so jo podali mladi ljudje z zadovoljivim uspehom. Dramo »Moč teme« smemo prištevati med najtežja tovrstna dela v svetovni literaturi. Vsaka vloga je tip zase, ki se zlije nedeljivo v harmonično celoto. Pri taki drami lahko napaka najmanjše vloge razbije vse dejanje.

Ob tej uprizoritvi smo videli, kako nujno potrebna je igravska šola za ljudi, ki hočejo nastopati na deskah. Se jasneje se pa kaže potreba po močnem delavskem teatru, ki bi nosil idejo proletarijata z živo besedo med ljudi. Ne s tendencioznostjo, pač pa s podajanjem resničnega, stvarnega življenja. Zbrati bi se moral močan kader ljudi, ki bi bili zmožni z uspehom stopati čim večkrat pred javnost in bi s svojim delom oživotvorili misel — resne proletarske dramatske umetnosti. E. Go.

★

Henrik gobavi vitez.

Celje. Ta božični misterij je naša skupina v režiji Ciril Debeljaka uprizorila na praznik Sv. Treh kraljev. Ker je predstava dobro uspela, je isto ponovila še v nedeljo, 13. januarja. Naša skupina je uprizorila to novo Meškovo delo izključno le s stališča svoje krščc. soc. miselnosti. Pokazati je namreč hotela občinstvu **živo, uspeha polno versko plat človeka, ki z ljubeznijo, katera temelji v veliki veri, ustvarja dobra dela.** Napačno bi bilo vsako gledanje s strani gledavcev nazaj v čase križarskih vojsk, v katerih se godi to delo, ker vemo, da to, kar doživimo in vidimo, **tako zelo pogrešamo tudi v našem času.** Da pomislimo samo to, koliko ubožnih, takih, kakor je Blanka, je danes na cesti in koliko, koliko je takih Henrikov v tem 20. stoletju, ki bi z dejanjem pomagali tem ubogim. Če je bilo gledanje in doživljanje tako, da smo pri tem poplemenitili čut ljubezni do bližnjega, še več, da smo pridobili zavest socialne prenovitve v duhu Kristusa, če je vse to v nas, tedaj je bil to pravi misijon, kakor se je izrazil neki gledavec. Da pa smo nekaj takega dobili za oder, moramo biti pač globoko hvaležni našemu tihemu — a velikemu Meškuu!

Še nekaj je, kar nas veseli — lep obisk. Čas je, da upoznavajo gledavci veliko vrednost resnih dramatičnih del, da od njih dobivajo kar več dobrega. Jur-ko.

Nova vprizoritev. Igralci naše skupine pripravljajo komedijo za pustni čas. Tudi veselje mora biti, a to veselje mora biti zdravo in pristno, ki nam je obenem še vedno poučno. Več o tem drugič.

ZA KRATEK ČAS

Izpred sodišča. Janez je ukradel hlače, pa ga je sodnik po sijajnem zagovoru njegovega zagovornika oprostil. — »No, Janez, oproščen si, le pojdi domov,« mu pravi zagovornik tiho. Janez se pa ne gane. — »Zakaj pa ne greš domov?« ga vpraša zagovornik. — »Gospod doktor, čakam, da odidejo priče, ker imam ukradene hlače na sebi.«

Sila kola lomi. »Vem, tvoja nevesta je bogata. Toda, pomisli, ako jo vzameš, se boš moral odvaditi kaditi in piti.« — »Res je. Ampak, če je pa ne vzamem, se bom moral pa tudi jesti odvaditi.«

V. Eržen:

Iz hrastniške kronike

Dolgoletna želja Hrastničanov, da dobe svojo občino, se je letos izpolnila, vendar smatramo, da sedanja rešitev še ni dokončna. Prvi župan oziroma predsednik občine je postal g. Karl Malovrh, vodja Konzumnega društva rudarjev. Nova občina ima delavsko-kmečki značaj in šteje okroglo 7400 duš. Ko se pozida nova cerkev Kristusa Kralja, pričakujemo, da bo ustanovljena tudi župnija, kar bi bilo za nadaljnji razvoj Hrastnika velikega pomena.

Da nismo Hrastničani zaostali, nam dokazujejo razne občekoristne naprave. Pred dobrimi enajstimi leti je zasvetila prva žarnica ob javni cesti, na postajo se vozimo z velikim in udobnim avtobusom g. Hercoga, zdravila nam dobavlja lekarnar g. Warto, pitna voda priteče izpod Mrzlice, posvetovalnica za matere posluje od leta 1927, protituberkulozna liga od leta 1930 itd. Ljubitelje nogometa ozir. žogobrca vabi igrišče pri g. K. Logarju, za razvedrilo skrbe nadalje društvene knjižnice, dramske in kinopredstave.

Ponašamo se torej z marsičem, pogrešamo pa n. pr. mlekarno, brezalkoholno gostilno, ekspozituro poštnega urada, zavetišče za otroke in hišo za rudarske upokojence. Javno kopališče na takozvanih »Pintarjevih bajerjih« nam zgradi v doglednem času protituberkulozna liga pod agilnim vodstvom g. E. Zelinke. Zamišljena je tudi regulacija potoka Bobna, ki pa čaka boljših časov, kakor marsikatera druga akcija.

Dasi živimo Hrastničani v dimu in sajah, učakamo vseeno visoko starost. Najstarejši Hrastničan je Orožen, po domače »Žafran«, ki kljub svojim 88 letom opravlja še razna dela. Mož je original in vseznal. V mlajših letih, tako pripovedujejo, je poskusil, kako bi se dalo »frčati« po zraku, pa se ta poskus ni obnesel. S svojim letalom ozir. padalom ni prišel dalje kot iz kozolca na tla — na ročico nekega voza — in si pri tem zlomil rebro. Visoko starost sta dosegla tudi Alojz Mastnak, ki šteje 85 let in Bartolova s 87 leti, ki je najstarejša Hrastničanka.

Koliko spoštujemo Hrastničani bližnjega življenje in imetje, nam pripoveduje kriminalna kronika, ki beleži primeroma za naše razmere le malo težkih slučajev. Zločinskih tipov ala Kajič-Jankovič, ki so vznemirjali našo dolino med vojno in prvo dobo po prevratu, zaenkrat ni več.

V tujsko-prometnem oziru je Hrastnik pomembno izhodišče za ture na Dobovec, Kum ali Mrzlico. Hrastnik sam ne nudi prirodnih zanimivosti, bogatejša na njih je njegova okolica. Kdo ne pozna prijetnih izletov na Dol ali skozi Boben, nekakšen »hrastniški Vintgar«, v malem, k Sv. Marku po lepi vijugasti cesti skozi smrekov gozd in k Sv. Katarini?

Izmed žalostnih in veselih dogodkov hrastniške kronike naj omenim za zaključek nekatere pomembnejše. Velika epidemija tifusa se je pojavila l. 1906 in 1920, ko je več oseb umrlo. Znatno škodo so povzročila plazovja l. 1917, 1923 in 1926, ko je nastopilo dolgotrajno deževje. Ostro zimo smo učakali l. 1929, ko so se vsuli snežni plazovi in ovirali promet. Večji požari l. 1921 so upepelili materijalni skladišči pri rudniku in v steklarni. Trčenje dveh vlakov pa se je pripetilo v bližini hrastniškega predora med vojno 30. junija 1918 in je 7 oseb zgorelo.

Lepo slovesnost pa so doživeli Hrastničani l. 1930 ob krstu otroka rudarja Šušterja, kateremu je kumoval kralj Aleksander I., ki smo ga še kot regenta ob prvem prihodu v Slovenijo l. 1920 radostno sprejeli. L. 1930 smo pozdravili na postaji tedanjega predsednika vlade generala P. Živkoviča, letos pa se je mudil v naši sredi minister za rudnike g. inž. Ulmansky.

Dal Bog, da bi slednjič premagali sedanje stiske in težave in zazrli boljše dni, ko se ne bo treba bati redukcij in brezposelnosti, ki vise zlasti nad rudarjevo glavo kot Damoklejev meč.

To in ono

Hrastnik. Pretekli mesec je tudi pri nas potekel v znamenju volitev obratnih delavskih zaupnikov in sicer v kemični tovarni in steklarni. Izid volitev kaže, da socialisti nimajo več absolutne oblasti in so jo morali deliti s plavimi. V kemični tovarni so hoteli najprej ločeno nastopiti, slednjič so naredili kompromis, tako da so bili na eni listi socialisti in plavi. V steklarni so dobili plavi tudi en mandat, kar je vsekakor značilno. — Za volitve v bratovsko skladnico se je pričelo med rudarji gibanje. Eni so za enotno nadstrankarsko listo, drugi so zato, da gredo ločeno v volivni boj. Večina rudarjev, ki je uvidevnejša, smatra, da je najumestneje, da se sestavi nadstrankarska lista, na kateri bi bili zastopani kandidati vseh strok. organizacij, kajti tudi v bratovske skladnice plačujejo vsi rudarji, ki so sicer različno opredeljeni, vendar gre tu za splošno korist, kjer ne sme biti razprtij.

Dobrova. Pri nas so občani zadnje tedne prav močno razburjeni zaradi pogostih nočnih roparskih napadov in tatvin. — Prvič v Brezjah, sedaj na Hrušovem in drugod. Nobene prave pomoči ni in tudi ni izgleda, da bi prišli na sled predrznim ljudem. Kadar smo imeli kakšne volitve, smo videli orožnike povsod, po dnevi in ponoči. Potrebno je, da se tudi sedaj vse stori za osebno varnost občanov in poišče predrzne zločince. — Dobrovčan.

»Jugosl. Lloyd« poroča, da je bil v rudniku »Srbski Balkan«, kjer se je dogodila velika rudniška nesreča, zaposlen samo en strokovnjak in to inozemec Mayer.

Podobnik Vinko

Tržaška cesta št. 16

premog, drva, koks. — Telefon št. 33-13

Tovarniška cena sladkorja se je v Vojvodini znižala od 4 na 3, mestoma tudi na 2.50 Din za kg. V trgovini na drobno se plačuje v Vojvodini sladkor po 12 Din za kilogram. Kaj pa pri nas? Znižanju cen sladkorja je vzrok v tem, ker se je razbil sladkorni kartel. V letu 1934 smo sladkorja konzumirali komaj 6000 vagonov.

USNJARSKA IN ČEVLJARSKA ZADRUGA

R. Z. Z O. Z.

V TRŽIČU

„Runo"

IZDELUJE VSAKOVRSTNE OVČJE IN KOZJE KOŽE KAKOR TUDI BARVANO USNJE ZA POVRŠNIKE

POSTREŽBA TOČNA

CENE SOLIDNE

KARITAS

V zadnjem času smo izplačali zavarovane vsote med drugimi tudi po smrti sledečih članov:

Korošec Janez, Blejska Dobrava 31.
Potočnik Amalija, Trbovlje, Loke 33.
Cerar Marija, Ljubljana, Frankopanska 27.
Lukanc Jožef, Duplje pri Tržiču.
Kos Franc, Litija 53.
Zor Marjana, Ljubljana, Japljeva cesta 2.
Križanec Jožefa, Rinje 68.
Krivc Janez, Jesenice, Hrenova 1.
Štumberger Liza, Dravski most.
Izak Barbara, Ojstrica 8.
Pauma Marija, Maribor, Mlinska 26.
Kenc Neža, Gornje Verjane.
Ogrizek Franc, Starše.
Triler Marija, Tržič.
Drobež Ivan, Trbovlje.
Trost Uršula, Moste, Prešernova 20 — i. t. d.

„KARITAS"
Ljubljana, Palača Vzajemne zavarovalnice

„KARITAS"
Maribor, Orožnova 8

KNJIGOTISK
BAKROTISK
KLIŠARNA

LITOGRAFIJA
KAMENOTISK
OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA • KOPITARJEVA 6

ILUSTRACIJE IN KLIŠEJI DAJO REKLAMI SELE PRAVO LICE. - ZA REKLAMO V VISOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE LE OFFSETTISK, KI JE DANES NAJCENEJŠI!

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Peter Lombardo. — Za Jugoslovansko tiskarno: K. Čeč. — Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice«: S. Žumer.